

Bestuurlijk voorstel Ombuigingen

gemeente Haaksbergen

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	2
1. INLEIDING	3
Aanleiding	3
Leeswijzer	3
2. UITGANGSPOSITIE HAAKSBERGEN	4
Financiële uitgangspositie	4
Situatieschets Haaksbergen	4
Proces tot dusver	5
3. SCENARIO TOEKOMSTBESTENDIG HAAKSBERGEN	8
Scenariobeschrijving	8
Pakketsamenstellingen	12
4. FINANCIËLE UITWERKING SCENARIO	20
Structurele financiële effecten	20
Incidentele financiële effecten	20
Schaduw vooruit: financiële ontwikkelingen	20
5. ALGEMENE RESERVE	21
6. TOT SLOT	25
BIJLAGE 1 – SCENARIO BEHOUD ZWEMBAD	26
BIJLAGE 2 – SCENARIO GEEN OZB-VERHOGING	27
BIJLAGE 3 – BENCHMARK AMBTELIJKE ORGANISATIE	28
BIJLAGE 4 – REKENVOORBEELDEN OZB-VERHOGING	34
BIJLAGE 5 – LIJST NIET-GEKOZEN MAATREGELEN	35
BIJLAGE 6 – VOLLEDIGE LIJST OMBUIGINGSMAATREGELEN	36
BIJLAGE 7 – LIJST INKOMSTENPOTENTIEEL	44

1. INLEIDING

Aanleiding

Vanaf 2026 krijgen gemeenten een forse korting van het Rijk om hun taken uit te voeren. Het kabinet kort het gemeentefonds dan met maar liefst € 2.400.000.000. We noemen het niet voor niets het ravijnjaar. Hiermee komt 75% van de gemeenten in de rode cijfers terecht. De naam ravijnjaar doet vermoeden dat het ravijn slechts één jaar betreft. Dat is niet juist. Het ravijnjaar heeft een structureel negatief effect op het gemeentefonds.

Het ravijnjaar komt niet uit de lucht vallen. In de Startnota 2022 van het kabinet Rutte IV ([link bestand](#)) is aangekondigd dat de omvang van het gemeentefonds vanaf 2026 niet langer gekoppeld wordt aan rijksuitgaven (trap-op-trap af). De omvang van het gemeentefonds wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). In eerste instantie was er vanaf 2026 voor gemeenten en provincies geen enkele vorm van indexatie meer opgenomen. Bovendien werden de fondsen vanaf 2026 teruggezet op het niveau van 2021 + € 1.000.000.000. De gedachte hierbij was het belastinggebied van gemeenten te verruimen. Dat laatste is niet gebeurd. Gemiddeld genomen bestaat 60% van de inkomsten van gemeenten uit de bijdrage uit het Gemeentefonds.

Het benarde perspectief heeft ertoe geleid dat de VNG in 2024 bij hoge uitzondering een tweedelig begrotingsadvies uitbracht, voor het geval het Rijk het financiële gat niet zou dichten. Bij de algemene ledenvergadering van de VNG op 29 november 2024 hebben wij een motie ([link motie](#)) ingediend geen nieuwe akkoorden met het Rijk te sluiten en bestaande akkoorden op te zeggen dan wel te bevriezen, totdat het Rijk de structurele korting van het gemeentefonds (ravijnjaar) heeft gedicht. De leden volgden echter een resolutie van het VNG-bestuur om in aanloop naar de voorjaarsnota met het Rijk in gesprek te blijven over de balans tussen taken en middelen. Inmiddels dreigt ook in deze koers een escalatie met een rechtsgang.

Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk (2) beschrijft de uitgangspositie van Haaksbergen. Het hoofdstuk beschrijft onder meer het financieel vertrekpunt voor dit voorstel, geeft een situatieschets van Haaksbergen en een toelichting op het proces dat doorlopen is om tot dit bestuurlijk voorstel te komen. Hoofdstuk 3 beschrijft het voorgestelde scenario. Het hoofdstuk start met een beschrijving van het scenario gevolgd door concrete lijsten per samengesteld pakket ombuigingsmaatregelen. In de pakketten zijn ook de noodzakelijke investeringen opgenomen. Hoofdstuk 4 geeft de financiële uitwerking van het voorgestelde scenario weer. Daarbij is inzichtelijk gemaakt wat de structurele en incidentele effecten van het voorgestelde scenario zijn. Hoofdstuk 5 geeft inzicht in hoe het scenario uitwerkt in het 'glijpad' en op welke wijze en in welke mate het scenario een beroep doet op de algemene reserve. Het voorstel sluit af met een slotwoord in hoofdstuk 6.

2. UITGANGSPOSITIE HAAKSBERGEN

Financiële uitgangspositie

De financiële uitgangspositie voor dit bestuurlijk voorstel is het structurele saldo uit de Eindejaarsrapportage 2024.

In de Begroting 2025 en meerjarenperspectief 2026-2028 ([link bestand](#)) kenden we in 2028, het laatste jaar van het perspectief, een structureel tekort van € 1.468.000. Dit begrotingstekort wijzigt door de structurele effecten die voortvloeien uit de Eindejaarsrapportage 2024. De Eindejaarsrapportage 2024 ([link bestand](#)) heeft een structureel positief effect van € 229.000. Het actueel financieel tekort is daarmee gekrompen naar € 1.239.000. Dit tekort is als uitgangspositie genomen in het voorliggend voorstel.

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling saldo	2026	2027	2028	2029
Saldo Begroting 2025	-1.901	-1.980	-1.468	-1.468
Mutaties Eindejaarsrapportage 2024	229	229	229	229
Actueel saldo na mutaties	-1.672	-1.751	-1.239	-1.239

Situatieschets Haaksbergen

Financieel

Voor Haaksbergen geldt dat wij structureel € 2.300.000 minder krijgen uitgekeerd uit het Gemeentefonds. Met inachtneming van de Eindejaarsrapportage 2024 komt het structurele tekort van Haaksbergen neer op ongeveer € 1.200.000 vanaf 2029. De klap van het ravijnjaar komt in Haaksbergen hard aan. Een geregeld gehoorde opvatting is dat gemeenten voldoende geld op reserve hebben om het ravijn te overbruggen. Juist die opvatting knelt in Haaksbergen. De gemeente kent weinig "vet op het bot", na afgelopen decennium twee keer onder financieel toezicht van de provincie te hebben gestaan. Weliswaar is onze algemene reserve de afgelopen jaren zodanig gegroeid dat we risico's kunnen opvangen, maar dat geeft een sterk vertekend beeld. Wij kennen als gevolg van het financiële verleden zeer beperkt langjarige beheer- en investeringsplannen die financieel zijn vertaald. Investeringsplannen moeten veelal bekostigd worden uit de algemene reserve, zonder dat daartoe specifieke (beklemd) bestemmingsreserves zijn aangelegd. Oftewel, aanspraken moeten bekostigd worden zonder dat daarvoor geld "opzij" is gezet. De algemene reserve dient derhalve niet enkel ter dekking van risico's, maar ook voor bekostiging van maatregelen. Met dat gegeven levert uitsluitend een vergelijking met de algemene reserve van andere gemeenten een vergelijking van "appels met peren" op. Omliggende gemeenten kennen veelal forse bestemmingsreserves (gebaseerd op de begrotingen 2025):

Bedragen x € 1.000

Gemeente	Aantal bestemmings-reserves	Totale waarde bestemmings-reserves	Algemene reserve	Totaal reserves
Borne	12	€ 21.670	€ 5.600	€ 27.270
Dinkelland	8	€ 30.863	€ 8.806	€ 39.669
Haaksbergen	4	€ 4.263	€ 16.365	€ 20.628
Hellendoorn	15	€ 17.379	€ 29.811	€ 47.190
Rijssen-Holten	29	€ 25.729	€ 49.493	€ 75.222
Wierden	26	€ 52.684	€ 7.982	€ 60.666

Dienstverlening

De voorgeschiedenis heeft niet enkel weerslag gehad op onze financiële positie, maar ook op de gemeentelijke dienstverlening. De formatie van de ambtelijke organisatie van Haaksbergen is na twee perioden van financieel herstel in vergelijking met andere gemeenten relatief laag (zie bijlage 3 voor een uitgewerkte benchmark). Nieuwe taken uit wet- en regelgeving en ambities vragen personele inzet. Ook hier geldt het adagium en de boodschap aan het Rijk: zonder knaken, geen taken. Met het raadsprogramma 'Haaksbergen Ster(ke) in Ontwikkeling', beperkte middelen en veel inzet uit de organisatie hebben wij aan grote thema's (corona, energiecrisis, zoutwinning, addendum structuurvisie en ombuigingen) invulling weten te geven. De situatie is echter niet toekomstbestendig. In een raadsbijeenkomst op 10 februari 2025 is aangegeven dat een kritisch punt is bereikt en de organisatie urgent versterking behoeft. Investerings zijn noodzakelijk, maar (op termijn) niet voldoende. Wij moeten serieus overwegen of een duurzame oplossing in een versterking van de netwerkgemeente is gelegen. Dat is een oplossing voor de langere termijn. Voor nu zien wij dat op dit moment investeren hoe dan ook noodzakelijk is.

Proces tot dusver

In overeenstemming met het begrotingsadvies van de VNG hebben wij vanaf de kadernota voor het jaar 2025 een proces van ombuigingen voorbereid, waartoe besloten wordt indien de korting niet wordt teruggedraaid of verzacht. De ombuigingsstrategie volgt zeven vertrekpunten:

1. We bereiden ombuigingen voor, waartoe wij als gemeente besluiten indien de korting van het Rijk niet wordt teruggedraaid of verzacht. We brengen deze ombuigingen zo goed mogelijk in kaart, maar zetten ze nog niet in gang.
2. We presenteren de gevolgen van de ombuigingen financieel én inhoudelijk zo scherp mogelijk.
3. We streven erna geen maatregelen te nemen met een groot maatschappelijk effect, die niet ongedaan gemaakt kunnen worden.
4. We gaan geen structurele verplichtingen aan, die ons in de toekomst dwingen grootschalige bezuinigingen door te voeren.
5. We zoeken de ombuigingen, als gevolg van de korting van het Rijk, in de medebewindstaken (met name het fysieke domein, zorg en veiligheid).
6. In lijn met vertrekpunt 5, bereiden we een bezuinigingsopgave van 1‰ van de Rijkskorting voor. Dat komt neer op een korting van circa € 2.300.000 voor Haaksbergen.
7. De bezuiniging op medebewindstaken spitsen zich ook toe op (uitvoerende) taken die wij in samenwerkingsverbanden hebben belegd.

De kern van deze strategie is om de Rijkskorting van € 2.300.000 te bezuinigen op medebewindstaken. In de Programmabegroting 2025 hebben wij de ombuigingsmaatregelen op hoofdlijnen in beeld gebracht. Op basis van deze ombuigingsstrategie zijn in de Begroting 2025 inclusief meerjarenperspectief 2026-2028 ([link bestand](#), hoofdstuk 'maatregelen vanwege korting gemeentefonds 2026 en verder') drie inzichten vastgesteld:

1. Inzicht op hoofdlijnen van de ombuigingen op medebewindstaken. Deze zijn als een taakstelling per begrotingsprogramma weergegeven, maar nog niet financieel in de begroting doorgevoerd. De vijf meest significante maatregelen zijn nader toegelicht in termen van maatschappelijke effecten.
2. Een eerste denklijn voor een 'glijpad' om de tekorten op te vangen, voor zover de bezuiniging van de ombuigingen niet direct financieel effect heeft (indirecte verzilverbaarheid).
3. Een overzicht van de latente ontwikkelingen en noodzakelijkheden die wel én niet (financieel) in de begroting zijn geland met daarbij de consequenties voor de samenleving.

Op 13 januari 2025 hebben wij met de raad het verdere traject ombuigingen besproken. Om tot een sluitende meerjarenraming te komen is een bestuursopdracht vastgesteld ([link bestand](#)). De essentie van deze bestuursopdracht is ombuigingsmaatregelen te inventariseren. Dit zijn maatregelen die zien op het doorvoeren van bezuinigingen en maatregelen die zien op mogelijkheden de inkomsten te verhogen. Tevens is geïnventariseerd welke investeringen als noodzakelijk worden gezien (waaronder de investering op de ambtelijke organisatie). Daarnaast ziet de opdracht in het opstellen van een integraal afwegingskader, dat als hulpmiddel dient bij het maken van afwegingen.

Communicatie en participatie

Communicatie en participatie met de samenleving zien wij als een cruciaal onderdeel van het proces om tot keuzes te komen. Daartoe hebben wij een 'plan van aanpak voor communicatie en participatie richting Ravijnjaar' opgesteld ([link bestand](#)). Dit plan op 19 februari jongstleden vastgesteld door de gemeenteraad. Het plan heeft tot doel om de samenleving bewust te maken van de maatschappelijke consequenties (bewustwording) en daarmee de samenleving in positie te brengen om samen met de gemeente de maatschappelijke consequenties waar mogelijk te transformeren naar kansen/oplossingen. Dit proces bestaat uit drie sporen:

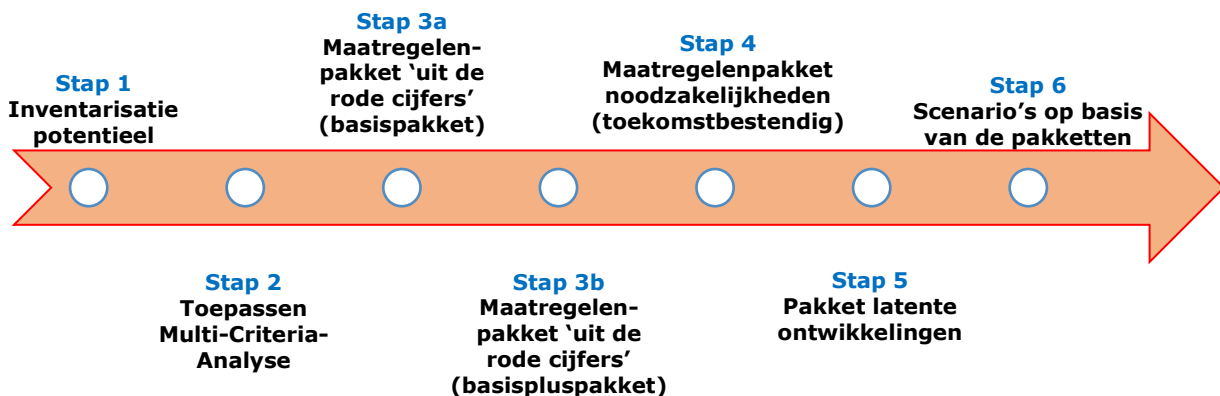
- 1) Weerbaar maken van de interne organisatie op de onrust die in de samenleving kan ontstaan. Eenduidige uitlegbare boodschap aan de samenleving is belangrijk in het creëren van bewustwording.
- 2) Samenleving meenemen in de keuzes die gemaakt worden. Participatie richt zich op 'hoe' om te gaan met de ombuigingen, niet gericht op 'waar' wel/niet omgebogen gaat worden.
- 3) Integrale benadering over de consequenties van de ombuigingen (community gericht). Kansen/oplossingen ophalen en bespreken. Integraal kijken naar waterbedeffecten en mogelijkheden voor de opgaven in de samenleving.

Tot nog toe hebben wij in het kader van communicatie en participatie de acties gericht op bewustwording voor inwoners, bedrijven en organisaties. Bewustwording dat de gemeente Haaksbergen keuzes moet maken die wellicht consequenties hebben voor henzelf, hun organisatie en de samenleving in het algemeen. Wij hebben door middel van Sterrenlab (ondernemers), Kracht van Samen (maatschappelijke partners en organisaties), Achterwerk in de Kast (jongeren en inwoners op straat), Samen Haaksbergen (online forum voor inwoners) informatie en ideeën opgehaald en betrokken in het voorgestelde scenario. De uitkomsten van deze fase is gedeeld met de gemeenteraad ([link bestand](#)).

De voorstellen in dit bestuurlijk voorstel zijn openbaar. Wij gaan op basis van deze voorstellen verder met de samenleving in gesprek. Een verdiepende bijeenkomst met ondernemers, een vervolgbijeenkomst met jongeren, gesprekken met maatschappelijke partners en organisaties staan op de planning. Daarnaast gaan we in samenwerking met RTV Sternet interviews houden over waar inwoners informatie kunnen vinden en in heldere taal uitleg geven over het proces. Inwoners worden aangespoord om zich te laten horen bij de geplande hoorzitting van 10 juni. Wij blijven continu in gesprek met inwoners en betrokken organisaties. Partners die op basis van dit bestuurlijk voortel mogelijk effecten ondervinden zijn geïnformeerd over deze voorstellen. Denk onder meer aan Wijkkracht, Twente Milieu, De Wilder, etc.

Scenariokeuze

Op 19 maart 2025 heeft de raad het integrale afwegingskader voor de ombuigingen vastgesteld ([link bestand](#)). Dit afwegingskader ziet op de volgende stappen:

Wij hebben een inventarisatie van het ombuigingspotentieel uitgevoerd. Dat wil zeggen een inventarisatie van het potentieel van bezuinigingen en inkomsten. Het afwegingskader geeft op basis van de multi-criteria-analyse inzicht in de 'mate van acceptatie' van ombuigingsmaatregelen in vergelijking tot elkaar. Dit is geen wiskundige exercitie. Het toepassen van de multi-criteria-analyse is een hulpmiddel in het maken van een afweging tussen ombuigingsmaatregelen. In bijlage 6 is een volledige lijst van alle geïnventariseerde maatregelen opgenomen, inclusief per ombuigingsmaatregel de score op de criteria van de multi-criteria-analyse. In bijlage 7 is de volledige inventarisatie voor het inkomstenpotentieel opgenomen. Met behulp van de multi-criteria-analyse zijn het basispakket, basispluspakket, maatregelenpakket toekomstbestendig Haaksbergen en het pakket latente ontwikkelingen samengesteld. De integrale afweging heeft geleid tot één voorgesteld scenario. Dit scenario draagt harde keuzes in zich, zoals het beëindigen van financiering van zwembad De Wilder. Wij brengen naast het voorgestelde scenario, twee andere (niet voorgestelde) scenario's in beeld. Deze scenario's bestaan uit een scenario met een nullijn voor verhoging van de onroerende zaakbelasting (OZB) en een scenario met behoud van het zwembad. In bijlagen 1 en 2 zijn deze scenario's uitgewerkt.

Overlevingspakket ambtelijke organisatie

Om tot een verantwoord scenario te komen, is zeer kritisch gekeken naar de noodzakelijke investering in de ambtelijke organisatie. Wij beoordelen deze in het voorgestelde scenario als een "overlevingspakket" om de dienstverlening draaiende te houden. De toekomstbestendigheid is daarmee nog niet geborgd. Het voorgestelde scenario is wat ons betreft het enige maatschappelijke verantwoorde en uitvoerbare scenario, waarin een mate van balans tussen taken en opgaven kan worden gevonden.

3. SCENARIO TOEKOMSTBESTENDIG HAAKSBERGEN

De keuzes voor de toekomst van Haaksbergen willen we graag baseren op een visie. De Omgevingsvisie Haaksbergen is in concept vastgesteld en is bij de begroting naar alle verwachting ook definitief vastgesteld, al dan niet met wijzigingen. De thema's genoemd in de Omgevingsvisie: Krachtige Kernen, Samen Sociaal en Toekomstbestendig Buitengebied, zijn sterk en waardevol voor een toekomstbestendig Haaksbergen. De visie op het sociaal domein "De kracht van samen" ligt in mei 2025 ter besluitvorming voor in de raad. Deze sluit aan bij het thema Samen Sociaal. In deze visies komen ook de belangrijke thema's uit de raadsafspraken terug, zoals woningbouw, leefbaar buitengebied, sociaal domein, duurzaamheid en voorzieningen. Deze thema's hebben we als uitgangspunt genomen bij de afweging van alle maatregelen, die voorlagen om te komen tot een sluitend meerjarenperspectief. Helaas kunnen we niet alles ontzien wat bijdraagt aan de opgaven binnen deze thema's, maar we denken hiermee wel verder te kunnen werken aan een toekomstbestendig Haaksbergen.

Scenariobeschrijving

Krachtige Kernen

'Krachtige Kernen' heeft betrekking op prettig wonen en economie als drager. Prettig wonen in onze kernen gaat over wonen en alles wat samenhangt met een prettige en gezonde woonomgeving. Economie als drager gaat over de economische aspecten, zoals het vestigingsklimaat, kennis en innovatie en de arbeidsmarkt. We willen daarom verder met de woningbouw zoals in het addendum op de structuurvisie is aangegeven: de juiste woningen bouwen voor onze doelgroepen. We denken dat dit voorwaardelijk is om ook in de toekomst (politiek) zelfstandig te kunnen blijven en in ieder geval een aantal belangrijke voorzieningen voor Haaksbergen te kunnen behouden. We starten hiervoor in 2028 met het vrij maken van een deel van het budget voor nieuwbouw van Het Assink Lyceum. Hier komen we later nader op terug.

Om beter grip te krijgen op grotere investeringen die gedaan moeten worden in de openbare ruimte starten we met een Meerjarenplan Investeringsplan. Hiermee kunnen we de realisatie van bijvoorbeeld een betere ontsluiting van een wijk, een mobiliteitshub of het combineren van bovengrondse werkzaamheden in combinatie met rioleringswerkzaamheden beter plannen en prioriteren. Dit moet leiden tot een bestemmingsreserve voor investeringen in de openbare ruimte en helpt ons situaties zoals nu met de bruggen die vervangen en versterkt moeten worden te voorkomen.

Het is ook van belang dat we samen met onze bedrijven en inwoners inzetten op het verduurzamen van de huidige woningvoorraad, verdere verduurzamingsmaatregelen en meewerken aan de versterking van het energienetwerk. We vinden het daarom belangrijk dat, ondanks een flinke bezuiniging op het budget voor duurzaamheid, een aantal voorzieningen/functies in stand blijven. Zo stoppen we bijvoorbeeld met de website 'Sterk samen duurzaam', maar behouden we de energiecoaches.

Waar we wel op bezuinigen en wat toch consequenties heeft voor krachtige kernen is het onderhoudsniveau van de openbare ruimte. We zullen straatmeubilair niet automatisch vervangen en het kwaliteitsniveau van de wegen en onderhoud in het centrum gaat van A naar B niveau. We zullen ook meer kosten bij de gebruikers neerleggen. Zo verhogen we de legeskosten voor het kappen van bomen en brengen we bij ruimtelijke initiatieven de kosten van externe expertise volledig in rekening bij de initiatiefnemer. De voorzieningen die we hebben voor honden, de uitlaatvelden en de afvalbakken voor hondenpoep, halen we weg. Een alternatief hiervoor zou zijn, herinvoering van de hondenbelasting. Voor een goede economie zetten we in op uitbreiding van Stepelerveld en een goed vestigingsklimaat, onder andere door in te

zetten op goede bereikbaarheid. We zijn voorzichtig met het schrappen van voorzieningen die van belang zijn voor onze economie, zoals de Haaksbergen Promotie en de MBS. De MBS vinden we waardevol vanwege de toeristische aantrekkingskracht, de sociaaleconomische functie en grote waarde voor techniekonderwijs.

Samen Sociaal

Het thema 'Samen Sociaal' gaat over onze sociale verbondenheid en noaberschap. Het gaat over onderwerpen die eraan bijdragen dat iedereen volwaardig mee kan doen in de samenleving, met gelijke kansen en mogelijkheden voor een prettig leven en een goede leefomgeving. Veel bezuinigen vallen binnen dit thema, omdat dit medebewindstaken zijn met hoge uitgaven en openeinderegelingen. Op deze taken bezuinigt ook het Rijk. Uitgangspunt wordt daarom deze taken sober en doelmatig uit te voeren. Dit betekent dat extra (wettelijke) taken beperkt en of niet uitgevoerd kunnen worden. Zoals de invoering van inkomensafhankelijke bijdrage bij huishoudelijke ondersteuning van 1 januari 2027. Hiervoor is de inzet zeer beperkt. Bij complexe regionale vraagstukken is weinig tot geen gemeentelijke inzet mogelijk, zoals de nieuwe wijze van bekostiging beschermd wonen die grotendeels ten laste komt van de Wmo.

Binnen het sociaal domein willen we voorkomen dat onze inwoners in langdurige zorgtrajecten terechtkomen en blijven. Door meer in te zetten op de omgeving van onze inwoners, de sociale basis en positieve gezondheid; denken we het omzien naar elkaar in de wijken, buurten en dorpen te kunnen bevorderen. We blijven werken aan het vergroten van de kansen om mee te doen en eenzaamheid tegen te gaan. Dit vraagt eerst investeringen in onze werkwijze om de sociale basis te versterken. Hiervoor is incidenteel extra inzet nodig, zoals deskundigheid bij de toegang (hulp en ondersteuning inzetten, die echt nodig is om inwoners te helpen weerbaar en zelfredzaam te zijn).

Bestaanszekerheid¹ is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen aan de samenleving. We willen bestaansonzekerheid voorkomen en verminderen en kijken daarom ook naar de weerbaarheid op de lange termijn. Actief deelnemen aan de samenleving en zoveel mogelijk zelfstandig functioneren, zijn belangrijke uitgangspunten. We zijn hier terughoudend geweest in het treffen van ombuigingsmaatregelen. Ondanks forse bezuinigingen in het sociaal domein willen we een aantal voorzieningen in stand houden, zoals het jeugd- en volwassenenfonds Sport & Cultuurfonds.

Voor Wmo- en Jeugdhulptaken wordt meer aandacht besteed aan het voorliggend veld door samen met de inwoners te komen met oplossingen in de sociale omgeving (familie, vrijwilligersorganisaties). We zetten ons in voor onze inwoners en voorkomen, daar waar mogelijk, zware en langdurige ondersteuning, die hoge kosten met zich meebrengt. We verleggen de focus door eerst te kijken wat de inwoner zelf kan en/of eventueel samen met en in zijn sociale omgeving. Dit doen we door in te zetten op professionalisering van de regievoering Wmo en maatregelen door te voeren vanuit de hervormingsagenda Jeugd. We gaan meer sturen op de verwijzingen door huisartsen bij jeugd GGZ. Dit vraagt eerst een extra investering, maar bespaart uiteindelijk geld. De taken in het voorliggend veld sociaal domein (die door Wijkkracht in opdracht van de gemeente worden uitgevoerd) worden resultaatgerichte prestatieafspraken gemaakt. We doen wat nodig is en stoppen met wat niet of onvoldoende helpend is aan de gemeentelijke doelstellingen en de resultaten die we nastreven.

¹ Voor de bestaanszekerheid volgen wij de definitie van Divosa: Iedereen heeft recht op bestaanszekerheid. Een bestaan met voldoende en voorspelbaar inkomen, een woning, toegang tot onderwijs en zorg en een buffer voor onverwachte uitgaven. Dit is nodig om mee te kunnen doen in de samenleving. Bestaanszekerheid is een randvoorwaarde voor het welzijn van alle mensen en voorkomt problematische gevolgen op meerdere levensdomeinen.

Toekomstbestendig Buitengebied

'Toekomstbestendig Buitengebied' is een breed thema dat ingaat op een groen buitengebied, biodiversiteit, klimaatadaptatie, bodem en water. Hierbij blijven we inzetten op maatschappelijk verantwoorde maatregelen, waarbij de leefbaarheid voor de inwoners van Haaksbergen voorop staat. Ook de economische functie van het buitengebied valt hieronder, zoals landbouw en vrijetijdseconomie. Om deze goed bereikbaar te houden, zetten we in op versterking en vervanging van een aantal bruggen in ons buitengebied.

Investering ambtelijke organisatie; het "overlevingspakket"

In ons voorgestelde scenario zitten maatregelen om te investeren (incidenteel en structureel) in de bedrijfsvoering. Zoals eerder is aangegeven, is de bedrijfsvoering op dit moment niet toekomstbestendig. We realiseren ons dat dit niet de tijd is om fors te investeren in de organisatie. Om te kunnen overleven en onze taken uit te kunnen blijven voeren, hebben we de hoogstnoodzakelijke investeringen opgenomen. De noodzakelijke investeringen in de bedrijfsvoering zijn een "overlevingspakket" om de dienstverlening draaiende te houden. Zie bijlage 3 voor een benchmark op de ambtelijke organisatie.

We zijn nu te afhankelijk van de loyaliteit van onze medewerkers, die we daarmee al langere tijd te zwaar belasten. We zien hiervan al de gevolgen, collega's vallen voor langere tijd uit en dit brengt extra kosten met zich mee voor inhuur van vervanging. Ook weten we vanuit de gevoerde exitgesprekken dat medewerkers onze organisatie verlaten door de hoge werkdruk en is het voor sommige functies bijna onmogelijk goede invulling te krijgen. Vanuit goed werkgeverschap en om onze werknemers te blijven boeien en binden aan onze gemeente, is het echt noodzakelijk de basis te versterken. Naast deze investeringen kijken we ook naar andere maatregelen om de werkdruk te verlagen, door bijvoorbeeld het werk waar mogelijk efficiënter uit te voeren door gebruik te maken van systemen en beter informatiemanagement. Ook temporiseren is een optie die we steeds vaker zullen bekijken.

Doen we deze investering nu niet dan verwachten we naast meer uitval ook dat we onze dienstverlening niet meer kunnen garanderen en er meer fouten gemaakt gaan worden. Het heeft ook effect op het realiseren van bestuurlijk-politieke wensen en ambities. Het zal ook consequenties hebben voor de te realiseren ombuigingen. Als medewerkers niet de ruimte krijgen kritisch naar bijvoorbeeld aanvragen en alternatieven te kijken, halen we de voorgestelde bezuinigingen niet. Mochten we in de toekomst een ambtelijke fusie verder onderzoeken, weten we dat we een bepaald 'niveau' moeten bezitten om een fusie aan te kunnen gaan. We willen zelf ook graag een aantrekkelijke samenwerkingspartner zijn.

Taakstelling samenwerkingsverbanden

In de Programmabegroting 2025 is een ombuigingsopgave van € 300.000 opgenomen voor de gemeenschappelijke regelingen (GR-en). Daarbij is uitdrukkelijk de kanttekening opgenomen dat bij GR-en veel stakeholders betrokken zijn. Immers vormen vertegenwoordigers van de gemeenten gezamenlijk de besturen van regelingen. Veelal in Twents verband, maar in sommige gevallen ook met deelnemers uit de Achterhoek. Gelet op deze gedeelde verantwoordelijkheid staat in de bestuursopdracht ombuigingen dat een samenspel in de regio opgezet moet worden. Het college voert overleg – en neemt daarin mede het voortouw – in Twents verband om draagvlak te vinden voor een gezamenlijke insteek op de gemeenschappelijke regelingen. Wij zetten daarbij in op een generieke korting aan gemeenschappelijke regelingen. Er is sprake van een korting van het gemeentefonds van omstreeks 6% (niet voor elke gemeente gelijk). Deze percentuele daling willen wij als taakstelling op de begrotingen van verbonden partijen betrekken. Dit uitgangspunt leggen bij het voorstel tot het indienen van zienswijzen op de ontwerp-begrotingen van de GR-en aan de raad voor.

Mocht de taakstelling van € 300.000 niet of niet volledig via een gezamenlijke taakstelling op gemeenschappelijke regelingen ingevuld kunnen worden, dan beëindigen wij de deelname aan Twente Board. De Twente Board is ontstaan uit de ontvlechting van de Regio Twente. Taken van de vroegere Regio Twente zijn toen bij verschillende partijen belegd. In de Twente Board werken de 3 O's samen: overheid, onderwijs en ondernemingen. Twente Board wordt ondersteund door een uitvoeringsorganisatie. De inbreng van de overheid in Twenteboard loopt via een bestuursovereenkomst tussen de deelnemende gemeenten. De Twente Board geeft uitvoering aan de Agenda voor Twente. De huidige investeringsagenda voor Twente kent een looptijd tot 2027. Hoewel wij het (strategische) belang van regionale samenwerking onderschrijven, zien wij ons tot deze maatregel gedwongen indien niet via de gemeenschappelijke regelingen een bijdrage aan onze opgave kan worden bewerkstelligd.

Het Assink Lyceum

De nieuwbouw van Het Assink Lyceum (hierna: HAL) is al jaren als prioriteit benoemd, maar de benodigde financiële middelen zijn er nog niet voor vrijgemaakt. Om zicht te krijgen op realisatie is inmiddels een bestemmingsreserve IHP ingesteld. In dit scenario is HAL financieel opgenomen voor de jaren 2028 en 2029. Vanaf 2028 maken we structureel € 300.000 vrij voor HAL. Dit maakt onderdeel uit van het groeipad voor de financiering van HAL. De € 300.000 voor de jaren 2028 en 2029 (tezamen € 600.000) wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve IHP. Daarmee is nog niet voldoende dekking gerealiseerd om nieuwbouw van HAL te kunnen financieren in de jaren daarna.

We proberen de kapitaallasten te verlagen door de bestemmingsreserve daar waar mogelijk aan te vullen en te kijken of besparing door hergebruik van fundering en constructieve delen mogelijk is. Zodra we daar een goed beeld van hebben, werken we toe naar een besluit voor het schoolbestuur tot nieuwbouw van HAL. Het schoolbestuur kan dan starten met de voorbereidingen en het prijspeil van de nieuwbouw vastleggen. Dit betekent echter dat we ook een dekkingsvoorstel moeten hebben. We zullen bij het besluit over de beschikking ook moeten weten hoe de kapitaallasten vanaf 2030 of 2031 gedekt worden. We komen dan met een aanvullend financieringsvoorstel door ombuigingen of inkomstenverhoging door te voeren, vergelijkbaar met dit bestuurlijk voorstel.

Zwembad De Wilder

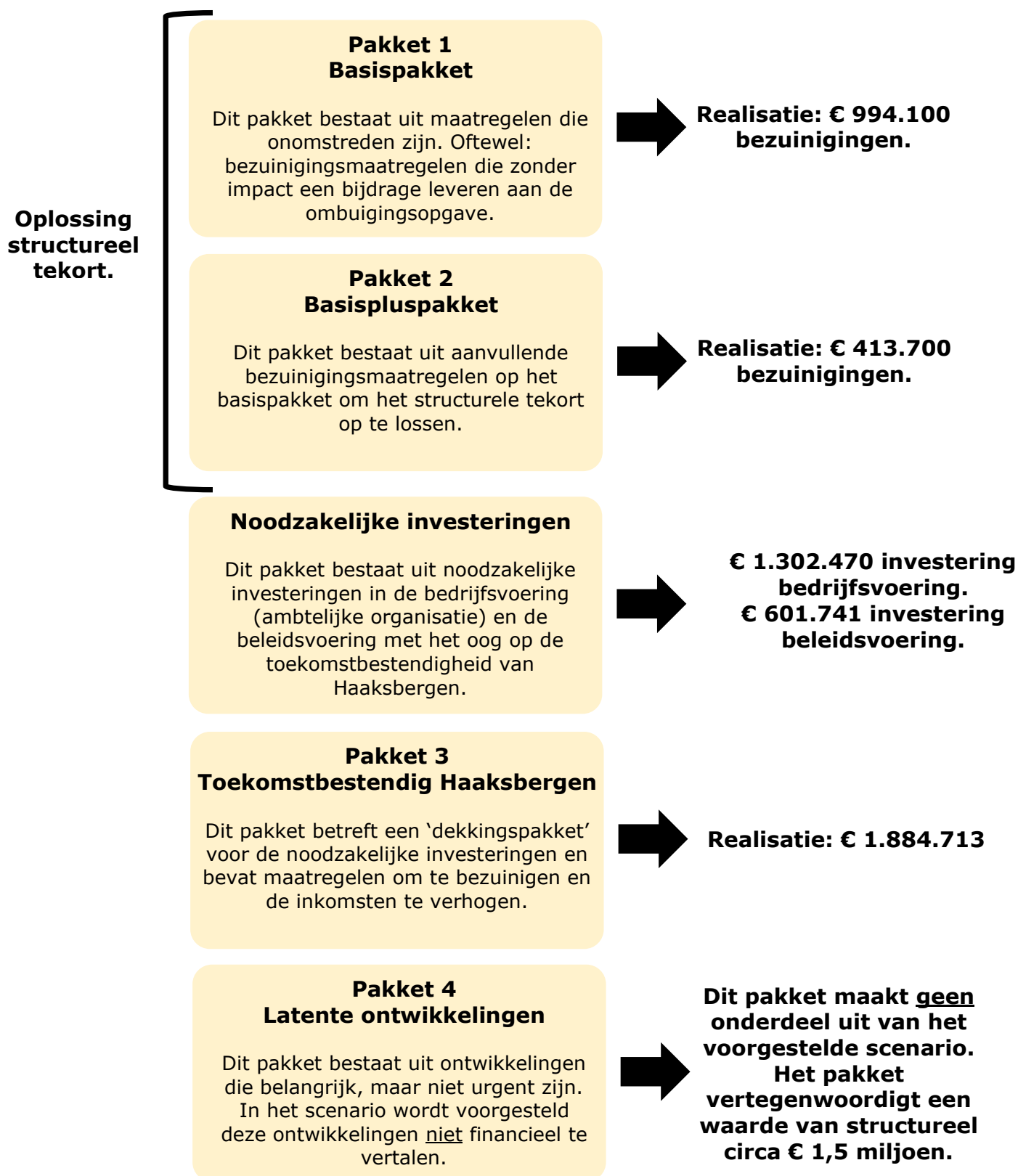
Voor renovatie of nieuwbouw van zwembad De Wilder zien wij geen financiële mogelijkheden. De minimale lasten bij renovatie van het zwembad bedragen € 900.000 per jaar aan kapitaallasten en exploitatiebijdrage. Bij nieuwbouw van alleen een wedstrijdbad zijn de jaarlasten berekend op € 1.000.000. Onderzocht is of we op de exploitatie kunnen bezuinigen door inzet van vrijwilligers, maar dat lijkt niet haalbaar. Het in standhouden of het hebben van een zwembad in de gemeente is geen wettelijke taak. In lijn met de landelijke ontwikkelingen (sluiting van veel zwembaden) en de kostenstijgingen voor zwembaden, kunnen we dit niet langer als een basisvoorziening voor Haaksbergen opnemen. Hier zullen immers maatschappelijk onverantwoorde keuzes tegenover staan (aanvullende bezuinigingen en/of nadere inkomstenverhoging). We hebben in dit scenario wel rekening gehouden met de incidentele kosten voor sloop van het zwembad. Sluiting heeft consequenties voor verschillende partijen en waar mogelijk zullen we in een aanvullend plan deze consequenties en mogelijke oplossingen of alternatieven nader duiden.

OZB verhoging

Wij kiezen voor een extra OZB verhoging van 15% bovenop de reeds geïndexeerde verhoging van 4,45% in 2026. Wij realiseren ons dat dit een forse verhoging is, maar achten deze noodzakelijk. Een verhoging van de OZB is in lijn met de landelijke trend; dat 1 op de 5 gemeenten (Binnenlands Bestuur) de OZB met meer dan 10% verhoogd. In bijlage 4 zijn rekenvoorbeelden voor de OZB verhoging opgenomen inclusief de gemiddelde lastenverhoging per huishouden. Wij zien voor onszelf de opgave om naast de verhoging van de OZB in te zetten op het beperken van de totale woonlasten.

Pakquetsamenstellingen

De pakketten bestaan uit de ombuigingsmaatregelen bezuinigingen/inkomstenverhoging en noodzakelijke investeringen. Voor de samenstelling van de pakketten is het integraal afwegingskader als hulpmiddel gebruikt. Hieronder volgt een weergave van het principe waarop de pakketten zijn samengesteld. Op de volgende pagina's volgen de lijsten. In bijlage 6 is een complete lijst opgenomen met alle maatregelen in één overzicht. In bijlage 5 is een lijst opgenomen met alle ombuigingsmaatregelen waar we in dit scenario niet voor kiezen.

Ombuigingen Haaksbergen

Maatregelenpakket 1 basispakket

Op basis van de multi-criteria-analyse is een pakket maatregelen samengesteld met als titel 'basispakket'. Dit pakket bestaat uit maatregelen die onomstreden zijn. Ofwel: maatregelen die zonder impact een bijdrage leveren aan de ombuigingsopgave. Dit pakket is een eerste aanzet in de oplossing voor het begrotingstekort. Dit zijn alle maatregelen die in de multi-criteria-analyse in de totaalscore tussen 25 en 20 eindigen. De maatregelen in dit pakket betreffen maatregelen om bezuinigingen in de huidige begroting door te voeren. In bijlage 6 zijn alle ombuigingsmaatregelen opgenomen inclusief per maatregelen de uitwerking van de multi-criteria-analyse.

Wij hebben besloten de lichtrood gekleurde maatregelen NIET door te voeren.

De optelling van de omvang van de ombuigingen en de frictiekosten betreft zowel 2026 als 2027.

Score	Prog.	Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilverbaarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten
25	4	Personeelskosten SPUK OAB.	schaven	Direct	2026	€ 20.000	
25	6	Verschuiving gemeentelijk budget inburgering naar budget vanuit SPUK voor uitvoering maatschappelijke begeleiding inburgeraars.	schaven	Direct	2027	€ 127.500	
24	6	Sturing op verwijzingen jeugd GGZ door praktijkondersteuners/huisartsen.	transformeren	Indirect	2027	€ 75.000	€ 116.590
23	overig	Schrappen inhuurbudget voor de interne ambtelijke organisatie.	schrappen	Direct	2026	€ 59.000	
22	4	Leerlingenvervoer anders organiseren.	transformeren	Direct	2026	€ 183.200	
22	6	Verschuiving budget voorschools overlegteam van gemeentelijke middelen naar Onderwijsachterstandenbeleid.	transformeren	Direct	2026	€ 21.000	
22	overig	Begrotingsprogramma 0 (Bestuur en Ondersteuning): reduceren structureel budget uitvoering meerjarig programma 'Haaksbergen Ster(ke)' in Ontwikkeling'.	schaven	Direct	2026	€ 30.000	
22	overig	Programma 0 (Bestuur en Ondersteuning): collegepost 'onvoorzien' schrappen.	schrappen	Direct	2026	€ 40.000	
22	overig	Subsidieplafondbedrag bibliotheekwerk in de Begroting 2025 naar beneden bijstellen naar het aangevraagde en verleende subsidiebedrag.	schaven	Direct	2026	€ 20.000	
22	samenwerking	Afspraken dienstverlening gemeenschappelijke regeling Samenwerking ICT Hengelo.	schaven	Direct	2026	€ 25.000	
21	2	Doorbelasten werkelijke kosten inritten / uitritten.	transformeren	Direct	2026	€ 5.000	
21	8	Ruimtelijke ontwikkeling-doorbelasten van de kosten van externe expertise aan de initiatiefnemers.	transformeren	Direct	2026	€ 40.000	
21	overig	Programma 0 (Bestuur en Ondersteuning): halveren van het collegebudget.	schaven	Direct	2026	€ 6.000	
21	overig	Besparing op de brandverzekering n.a.v. nieuw aanbesteding.	schaven	Indirect	2026	€ 10.000	
21	samenwerking	Gemeentelijk belastingkantoor Twente (GBT).	schaven	Direct	2026	€ 43.400	
21	samenwerking	Minder aangevraagde subsidie Stichting Groot Scholtenhagen.	schaven	Direct	2026	€ 5.000	
20	2	Groen; weghalen hanging baskets en pyramiden centrum.	schrappen	Direct	2026	€ 18.000	€ 5.000
20	overig	Subsidieplafondbedrag MBS in de Begroting 2025 naar beneden bijstellen naar het aangevraagde en verleende subsidiebedrag.	schaven	Direct	2026	€ 8.000	
20	2	Groen; uitloopveldjes weghalen.	schrappen	Direct	2026	€ 38.000	p.m.
20	2	Groen; afvalbakken hondenpoep weghalen.	schrappen	Direct	2026	€ 54.000	p.m.
20	2	Opheffen verkeerslichten Wiedenbroek & Zeedijk.	schrappen	Direct	2026	€ 5.000	€ 2.000
20	6	Toekenning van 2-wekelijks Huishoudelijk ondersteuning voor nieuwe indicaties	transformeren	Direct	2026	€ 118.000	
20	6	Professionalisering regievoering Wmo-regisseurs. Betreft onder meer: gespreksvoering, probleemoplossend werken, zorgvuldige analyse ten behoeve van positieve gezondheid.	transformeren	Direct	2026	€ 25.000	
20	6	Subsidiebedrag dagbesteding De Greune bijgesteld naar het niveau van 2023.	schaven	Direct	2026	€ 8.000	
20	overig	Begrotingsprogramma 5 (Sport, cultuur en recreatie): kunstwerken (activiteiten) op verzekering besparen.	schaven	Direct	2026	€ 10.000	
21	overig	Begrotingsprogramma 0 (Bestuur en Ondersteuning): reduceren van het structureel budget voor internationale samenwerking (Ahaus/Nagykoros).	schaven	Direct	2026		
20	2	Groen; weghalen vijfsterrenbakken met 1 jarige planten.	schrappen	Direct	2026		
20	2	Groen; weghalen bloembakken centrum.	Schrappen	Direct	2026		

Pakket 1 (basispakket)	€ 994.100	€ 123.590
	Structureel	Frictiekosten

Ombuigingen Haaksbergen

Maatregelenpakket 2 basispluspakket

Naast het 'onomstreden' basispakket wordt in deze stap het basispakket aangevuld met een basispluspakket om het begrotingstekort (momenteel € 1.200.000) op te lossen. Ofwel: dit pakket vult het basispakket tot de € 1.200.000 aan. Het basispakket + het basispluspakket samen leiden dan tot een oplossing van het totale begrotingstekort. Dit zijn alle maatregelen die in de multi-criteria-analyse in de totaalscore met 19 eindigen. De maatregelen in dit pakket betreffen maatregelen om bezuinigingen in huidige begroting door te voeren.

De optelling van de omvang van de ombuigingen en de frictiekosten betreft zowel 2026 als 2027.

Score	Prog.	Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilverbaarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten
19	2	De gedragcampagnes voor de Verkeersveiligheid stoppen.	schrappen	Direct	2026	€ 8.500	
19	6	Aangepaste werkwijze voor de indicatiestelling Wmo dagbesteding (ZIN).	transformeren	Direct	2026	€ 100.000	
19	6	Professionalisering regievoering Wmo-regisseurs. Betreft onder meer: gespreksvoering, probleemoplossend werken, zorgvuldige analyse ten behoeve van positieve gezondheid.	transformeren	Indirect	2027	€ 25.000	
19	6	Inzet van vrijwilligers Humanitas afbouwen 2026.	schrappen	Direct	2026	€ 18.500	
19	6	Inzet van vrijwilligers Humanitas afbouwen 2027.		Direct	2027	€ 5.000	
19	6	Effecten van de maatregelen hervormingsagenda jeugd zoals Professionalisering regievoering jeugdregisseurs, en maatregelen inkoop jeugd.	transformeren	Indirect	2026	€ 50.000	€ 174.886
19	6	Effecten van de maatregelen hervormingsagenda jeugd zoals Profesionalisering regievoering jeugdregisseurs, en maatregelen inkoop jeugd.	transformeren	Indirect	2027	€ 50.000	
19	6	Kinderopvang (sociaal-medische indicatie; SMI).	schaven	Direct	2026	€ 15.000	
19	6	Transformatie dienstverlening Wijkkracht in lijn met de visie Sociaal Domein obv de structurele financiering en vertalen in prestatieafspraken Wijkkracht: doorlopen van alle producten van Wijkkracht om voortgang te bepalen.	transformeren	Indirect	2026	€ 70.000	
19	6	Transformatie dienstverlening Wijkkracht in lijn met de visie Sociaal Domein obv de structurele financiering en vertalen in prestatieafspraken Wijkkracht: doorlopen van alle producten van Wijkkracht om voortgang te bepalen.	transformeren	Indirect	2027	€ 70.000	
19	8	Website Sterk samen duurzaam en website Energiecorporatie stopzetten.	schrappen	Direct	2026	€ 800	
19	8	Klimaatabonnement (kennisbank) opzeggen.	schrappen	Direct	2026	€ 900	

Pakket 2 (basispluspakket)	€ 413.700	€ 174.886
	Structureel	Frictiekosten

Pakket 1 + Pakket 2	€ 1.407.800	€ 298.476
	Structureel	Frictiekosten

Ombuigingen Haaksbergen

Noodzakelijkheden (toekomstbestendig Haaksbergen)

In deze stap is een pakket samengesteld van taken en opgaven welke beslist noodzakelijk zijn voor de toekomstbestendigheid van Haaksbergen, maar nog niet financieel in de huidige begroting voorzien zijn. Deze taken en opgaven leiden tot lastenverhoging in de begroting (uiteenzetting van de kosten). Om deze 'noodzakelijkheden' mogelijk te maken wordt pakket 3 als dekkingspakket ingezet. In deze lijst met noodzakelijkheden zijn die zaken opgenomen die belangrijk én urgent zijn en het "overlevingspakket" voor de toekomstbestendigheid van Haaksbergen bevatten.

Noodzakelijkheid	Incidenteel ben.	Structureel ben. 2026	Structureel ben. 2027	Structureel ben. 2028	Categorisering	Consequentie voor de samenleving bij niet uitvoeren
BEDRIJFSVOERING - INVESTERING AMBTELIJKE ORGANISATIE						
Strategisch personeelsbeleid en rolvastheid met het oog op een efficiënte en resultaatgerichte ambtelijke organisatie.		€ 150.000			Belangrijk en urgent	Onder meer voor de inzet van een strategisch adviseur organisatieontwikkeling, extra benodigde capaciteit P&O en ondersteuning van de teammanagers. Deze gecombineerde inzet is nodig om met de juiste expertise, visie en focus de organisatie wendbaar, innovatief en toekomstgericht te maken. Het neemt werk uit handen van de managers waardoor de teammanagers beter in hun rol als leidinggevende komen en kunnen acteren als integraal manager met oog op continuïteit, efficiëntie, resultaatgerichtheid en persoonlijke aandacht. Teammanagers worden daardoor in staat gesteld om zich te concentreren op strategische en operationele doelen (beleidsvorming, strategische keuzes en het behalen van doelstellingen), verbetert hun support van medewerkers (coaching, "goede gesprek" (functioneringsgesprekken) en teamontwikkeling); draagt tevens bij aan een toekomstbestendige organisatiecultuur. Daarnaast is er een toenemende mate van complexiteit m.b.t. (o.a.) arbeidsrechtelijke vraagstukken, privacywetgeving, duurzame inzetbaarheid en veranderende cao-afspraken. Hiervoor is extra inzet noodzakelijk. Consequentie is dat we een risico lopen dat we niet tijdig kunnen anticiperen op ontwikkelingen en uitdagingen die op de gemeente afkomen, we zijn onvoldoende in staat om de organisatie efficiënt aan te sturen en in ieders eigen rol te blijven. Dit is nu niet op orde en is sprake van risico op inefficiënt beleid.
Het waarborgen van de dienstverlening en de kwaliteit van het werk door meer middelen voor het opvangen van ziekteverzuim.		€ 125.000	€ 225.000		Belangrijk en urgent	Het is noodzakelijk om voldoende middelen beschikbaar te hebben om ziekteverzuim te compenseren. Dit waarborgt de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening inclusief kritische bedrijfsprocessen, voorkomt overbelasting van medewerkers, beheerst kosten op de langere termijn en versterkt de veerkracht van de organisatie. Draagt bovendien bij aan het belang van goed werkgeverschap. Het budget dient te worden aangevuld tot de gemiddelde verzuimomvang gemeten over de afgelopen jaren.
Achterstanden in het informatiemanagement, beheer zaakstelsel en procesmanagement wegwerken (beheer bedrijfsinformatiebestand, implementeren Wmeb, achterstanden informatievoorziening en digitaliseren van werkzaamheden).		€ 238.000	€ 105.000		Belangrijk en urgent	Opzetten van nieuwe organisatiebrede structuren en voorzieningen om informatiemanagement en informatievoorzieningen te verbeteren en versterken. Dit omvat het opzetten van procesmanagement, het beheren van het zaakstelsel & zaakgericht werken, werkzaamheden ten behoeve van de WMEBV, het oplossen van achterstanden in de informatievoorziening en het digitaliseren van werkzaamheden.
Het versterken van de capaciteit op inkoop om in control te komen en goed en doelmatig inkoopbeleid te kunnen voeren.		€ 48.427			Belangrijk en urgent	De huidige formatieve ruimte van 0,5 fte voor de inkoop-adviesfunctie ligt ruim onder de benchmark in vergelijking met gemeenten van gelijke omvang en karakteristieken als Haaksbergen. De totale formatie voor de inkoop-adviesfunctie dient met structureel 1 fte te worden verhoogd.
Het aanstellen van 0,5 fte contractbeheer voor het kunnen uitvoeren van contractbeheer om in control te komen en te blijven.	€ 43.000	€ 43.000			Belangrijk en urgent	Contractbeheer wordt niet uitgevoerd. Het opzetten van het contractmanagement en beheren van contracten is, naast inkoop advies, essentieel om in control te komen en te blijven. Met 0,89 fte kan invulling worden gegeven aan contractmanagement en -beheer.
Aanvulling van het opleidingsbudget om te zorgen dat medewerkers geschoold kunnen worden waarmee de kwaliteit van het werk omgaat evenals de aantrekkelijkheid als werkgever.		€ 60.000	€ 55.000		Belangrijk en urgent	Aanvulling van €115k tot aan norm is minimaal noodzakelijk, mede gezien de relatief jonge populatie nieuwe medewerkers (gemiddelde omvang gemeenteklasse =1.6% loonsom =€235).
Verminderen van de kwetsbaarheid van team financiën en de externe inhuur kosten door het zelf meer expertise in huis te halen met de aanstelling van een financieel adviseur die vervolgens ook een deel business control kan oppakken voor het sociaal domein nadat er een kwaliteitsimpuls gegeven is.		€ 97.000			Belangrijk en urgent	In verband met de toegenomen complexiteit van de werkzaamheden binnen team Financiën wordt er steeds vaker een beroep gedaan op financieel-technische expertise. De beschikbare capaciteit is daarvoor niet binnen de formatie aanwezig, waardoor deze veelvuldig extern moet worden ingehuurd. Gezien het structurele karakter en de omvang daarvan is het noodzakelijk de financieel technische basiscapaciteit structureel uit te breiden met een financieel adviseur (1fte, niveau 10).
Investeren in contractmanagement zodat er voor de transformatie en de ombuigingen goede afspraken met leveranciers te maken en deze ook te onderhouden dan wel te controleren zijn.		€ 59.189			Belangrijk en urgent	Voor de transformatie en de ombuigingen is het noodzakelijk goede afspraken met leveranciers te maken en deze ook te onderhouden dan wel te controleren. Doen we dit niet, lopen we geld mis. Daarnaast missen we een extra kwaliteitsslag, die we moeten maken in onze dienstverlening aan de inwoners. Het is ook niet mogelijk om, conform regionale afspraken, voldoende capaciteit te leveren aan de regio. Dit kan leiden tot extra betalingen aan SamenTwente.
Aanstellen van een dataspecialist voor meer sturing op data zodat er meer inzicht en overzicht in informatie ontstaat en beter gestuurd kan worden. Voor de dataspecialist geldt dat deze op termijn mogelijk verbreed zou kunnen worden maar dat de huidige capaciteit niet voldoende is om organisatie breed datagedreven te gaan werken.		€ 96.854			Belangrijk en urgent	Nodig voor inzicht en doorzicht informatie ten behoeve van Raad, college, management en medewerkers. Belangrijk in sturing op ombuigingen, uiteenzetting van kosten, transformatie. Dataspecialist is nodig voor het krijgen van grip op de kosten en helpt in het gesprek met partners over ombuigingen en transformatie.

Noodzakelijkheid	Incidenteel ben.	Structureel ben. 2026	Structureel ben. 2027	Structureel ben. 2028	Categorisering	Consequentie voor de samenleving bij niet uitvoeren
Een kwaliteitsimpuls realiseren door tijdelijk een businesscontroller met aandachtsgebied sociaal domein voor de financiële en doelmatige uitvoering van de taken aan te stellen en deze taken vervolgens te borgen bij team financiën in de structurele formatie.	€ 51.000				Belangrijk en urgent	Gezien de omvang van de budgetten, de complexiteit van de taken en de daaraan verbonden financiële risico's is een business controller ten behoeve van het sociaal domein onmisbaar. Deze rol draagt bij aan een financieel gezonde en doelmatige uitvoering van de taken, versterkt de verantwoording en verhoogt de kansen van de maatschappelijke meerwaarde van de middeleninzet van het sociaal domein.
BELEIDSVOERING - TOEKOMSTBESTENDIGHEID HAAKSBERGEN						
Deskundigheid bij de toegang vergroten.	€ 60.000				Belangrijk en urgent	Deskundigheid bij de frontoffice ziet toe op een brede kennis van het voorliggend veld. Als deskundigheid aan de voorkant ontbreekt zullen mensen eerder toegeleid worden naar ondersteuning waar men nog niet aan toe is. Er wordt niet meer breder gekeken naar wat men echt nodig heeft en er wordt ook niet meer naar de zelfredzaamheid van mensen gekeken. Investeren aan de voorkant levert betere oplossingen voor de inwoners. Inwoners krijgen de ondersteuning die ze echt nodig hebben. Consequentie van niet doen, is ook dat de doorverwijzing van de inwoner minder snel en efficiënt plaatsvindt (heeft effect op onze dienstverlening). Taken die niet kunnen worden belegd bij de frontoffice belanden bij de consultants. Het risico bestaat dat de wachtlijsten toenemen.
Impuls voor de beleidsinzet fysieke leefomgeving (mobiliteit).	€ 50.000				Belangrijk en urgent	Ruimtelijke verzoeken, zoals bijvoorbeeld woningsplitsing, nieuwbouw tweede bedrijfswoning of mantelzorgwoningen, beoordelen we dan niet. De gevolgen kunnen twee kanten op: we willen het verzoek niet in of we willen het in zonder te toetsen of het verzoek voldoet aan regels en redelijke verwachtingen van belanghebbenden en ketenpartners. We hebben geen mogelijkheid om strategisch in te zetten op bereikbaarheid van Haaksbergen. Impact op de leefbaarheid van Haaksbergen. Dit zou op termijn tot problemen kunnen leiden.
Coördinatie Noaberpoort (coördinatie op de uitvoering van het jeugd- en WMO-beleid) omzetten van incidenteel naar structureel om de voortgang van de transformatie te waarborgen.		€ 97.741			Belangrijk en urgent	De inhoudelijke aansturing valt weg. Deze aansturing is onontbeerlijk om tot een efficiëntere en doeltreffende werkwijze te komen. Samenwerking tussen en met onze netwerkpartners wordt niet meer gecoördineerd en geoptimaliseerd. Transformatie en daarmee de doorontwikkeling voorliggend veld, alsmede de realisatie van de ombuigingen worden niet of onvoldoende gerealiseerd.
Investeren op de beleidsinzet voor onderwijshuisvesting.	€ 50.000				Belangrijk en urgent	IHP en uitvoering onderwijshuisvesting is vanaf 2025 een wettelijke verplichting vanuit het Rijk. Gemeenten verantwoordelijk gesteld voor het voorzien van voldoende aanbod van onderwijshuisvestingsvoorzieningen van een redelijk niveau. Er is een beleidsmedewerker onderwijs maar het ontbreekt aan capaciteit voor onderwijshuisvesting. Daarnaast zal er capaciteit gekoppeld worden aan de uitvoering van de projecten onderwijshuisvesting. Die zal vanuit het project bekostigd moeten gaan worden.
Inrichten van een MeerjarenInvesteringsPlan (MIP) Openbare Ruimte.		€ 75.000			Belangrijk en urgent	Bij de projecten wordt onderscheid gemaakt tussen onderhoudskosten en investeringskosten. Projecten die gefinancierd worden vanuit onderhoudskosten zijn al onderbouwd in diverse beheerplannen (zoals MJOOP wegen). Deze kosten worden niet nogmaals opgevoerd. De benodigde kapitaalslasten zijn ingegeven door investeringsprojecten. Dit zijn projecten die niet vanuit een onderhoudsbehoefte noodzakelijk zijn, maar vanuit mobiliteitsvraagstukken, structuurvisies en integrale aanpak gezamenlijk met Water en rioolplan (WRP) projecten. Tot nu toe werd voor deze projecten afzonderlijk krediet aangevraagd, nu wordt een meerjarig perspectief gegeven zodat politieke keuzes mogelijk zijn. Bij het niet uitvoeren wordt Haaksbergen een minder aantrekkelijke gemeente om te werken, wonen en verblijven. De mobiliteit en doorstroming komen in het geding evenals een krachtige economische kern.
Fase 2 IHP: Nieuwbouw Het Assink.				€ 300.000	Belangrijk en urgent	De nieuwbouw van het Assink Lyceum kan pas na 2030 gestart worden waarbij het risico wordt gelopen dat HAL weggaat uit Haaksbergen en daarmee geen voortgezet onderwijs in de gemeente Haaksbergen aanwezig is. Dit heeft tot gevolg dat de gemeente Haaksbergen bij de uitkering uit het algemeen gemeentefonds minder geld krijgt, omdat er geen sprake meer is van vervanging/renovatie van huisvesting voor voortgezet onderwijs in Haaksbergen. Gevolg is dat er ook in de toekomst geen geld meer beschikbaar komt voor huisvesting van voortgezet onderwijs, deze voorziening verdwijnt definitief uit Haaksbergen. Vanaf 2028 300.000 voor groei model Assink en vanaf 2030 € 665.000 structureel. Uit spaarpot wordt naar verwachting budget gehaald voor verkennende onderzoeken hergebruik materiaal huidige school aan de Van Brakelstraat, dit vullen we in 2028 en 2029 weer aan. Wellicht zijn deze bedragen niet volledig nodig in 2028 en 2029. Het incidentele bedrag á € 70.000 is nodig voor een onderzoek naar hergebruik van materialen (funderingen en constructieve delen) van de van Brakelstraat.
Versterkingsmaatregelen bruggen.		€ 36.000			Belangrijk en urgent	In de afgelopen jaren is het vervoer over de bruggen steeds zwaarder geworden en hier zijn de bruggen destijds niet op gebouwd. Op korte termijn verwachten wij verkeersbesluiten te moeten nemen om versnelde schade aan de bruggen te voorkomen en geen risicovolle situaties te creëren. Er zal een aslastbeperking opgelegd worden. Bepaalde vrachtauto's en een deel van het landbouwverkeer mogen dan niet meer over de bruggen rijden.
Vervanging Oortjesbrug.		€ 93.000			Belangrijk en urgent	In de afgelopen jaren is het vervoer over deze brug steeds zwaarder geworden en hierdoor is de brug constructief minder sterk geworden. Op korte termijn verwachten wij een verkeersbesluit te moeten nemen. Er zal een aslastbeperking opgelegd worden. Bepaalde vrachtauto's en een deel van het landbouwverkeer mogen dan niet meer over de brug rijden.

	Incidenteel	Structureel 2026	Structureel 2027	Structureel 2028	Totaal structureel
Bedrijfsvoering - Investering ambtelijke organisatie	€ 94.000	€ 917.470	€ 385.000	€ 0	-€ 1.302.470
Beleidsvoering - Noodzakelijk voor toekomstbestendig Haaksbergen	€ 160.000	€ 301.741	€ 0	€ 300.000	-€ 601.741

Ombuigingen Haaksbergen

Maatregelenpakket 3 toekomstbestendig Haaksbergen

Dit maatregelenpakket bevat het pakket toekomstbestendig Haaksbergen. Dit pakket betreft een dekkingspakket voor alle noodzakelijk investeringen.

Het college heeft besloten de lichtrood gekleurde maatregelen NIET door te voeren.

De optelling van de omvang van de ombuigingen en de frictiekosten betreft zowel 2026 als 2027.

Score	Prog.	Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilverbaarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten
21	inkomsten	Meeropbrengsten onderhoud kabels en leidingen (MOOR).		Direct	2026	€ 20.000	
21	inkomsten	Invoeren van extra administratiekosten bij vermissing van een rijbewijs en een reisdocument.		Direct	2026	€ 2.625	
20	inkomsten	Afschaffing 60 m3 regeling riolering.		Direct	2026	€ 17.000	
20	inkomsten	Verhogen van tarieven voor gemeentelijke diensten: 1. Voor een uittreksel uit de BRP vragen wij bijvoorbeeld €8,50. Oldenzaal vraagt hiervoor bijvoorbeeld €14,70 en Enschede zelfs €19,40.		Direct	2026	€ 3.400	
20	inkomsten	Kostendekkend maken van de legekosten voor het kappen van bomen. Een voorbeeld van de kosten zou kunnen zijn: € 100,- per boom en € 50,- per extra boom (tot een maximum van € 1000,-).		Direct	2026	€ 2.180	
19	inkomsten	Harmoniseren van toeristenbelasting naar het hoogste tarief. Daarmee komt tariefstelling op € 1,90 in 2027. Gemiddeld zit Haaksbergen dan zelfs nog onder het gemiddeld van 2024 (€ 2,14).		Direct	2027	€ 35.000	
19	inkomsten	Verhogen van forensenbelasting.		Direct	2026	€ 10.000	
18	6	Besparing op de was- en strijksevice door nieuwe goedkopere aanbesteding.	schrappen	Direct	2026	€ 27.580	
18	inkomsten	OZB verhogen met extra 15% (bovenop de reeds in de begroting voor 2026 opgenomen verhoging van 4,45%).		Direct	2026	€ 1.136.138	
17	6	Aangepaste werkwijze mbt indicatiestelling Wmo maatwerkvoorzieningen.	transformeren	Direct	2026	€ 50.000	
17	2	Onderhoudsniveau straatmeubilair verlagen of stoppen	schaven	Direct	2026	€ 10.000	
17	6	Schrappen van de strijkservice.	schrappen	Direct	2026	€ 6.840	
16	6	Aangepaste werkwijze voor de indicatiestelling Wmo PGB vervoer ondersteuning maatschappelijke deelname (OMD).	transformeren	Direct	2026	€ 30.000	
16	6	Verminderen ondersteuning minima.	schaven	Direct	2026	€ 35.000	
16	2	Wegen en onderhoud; kwaliteitsniveau Centrum verlagen van A naar B.	schaven	Direct	2026	€ 40.000	
16	samenwerking	Beëindiging deelname Twente Board via Bestuursovereenkomst Sociaal-Economische structuurversterking Twente . Deze treedt in werking als er geen 6% bezuinigd kan worden op de overige GR-en (zie regel 30 - 35).	schrappen	Indirect	2028	€ 250.950	
14	6	Niet actief sturen op inclusie maatregelen.	schrappen	Direct	2026	€ 15.000	
14	6	Niet actief sturen op inclusie maatregelen.	schrappen	Direct	2027	€ 10.000	
14	8	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed door te incidenteel te investeren structureel besparingen realiseren op energiekosten.	besparingen	Indirect	2027	€ 52.000	€ 476.000
14	8	Verduurzaming maatschappelijk vastgoed via structurele financiering stopzetten/uitstellen en ipv de incidentele investering te doen.	schrappen	Direct	2026	€ 131.000	
15	samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Recreatieschap Twente. LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à 230.000.	schaven	Indirect	2027		
15	samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Samen Twente. LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à 230.000.	schaven	Indirect	2027		

Score	Prog.	Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilverbaarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten
14	samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Omgevingsdienst Twente (ODT). LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à 230.000.	schaven	Indirect	2027		
14	samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Veiligheidsregio Twente (VRT). LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à 230.000.	schaven	Indirect	2027		
11	samenwerking	Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Stadsbank Oost-Nederland. LET OP: deze ombuiging staat nu niet op geld, omdat deze erg onzeker is. Als tegenmaatregel is het stoppen met deelname aan de TwenteBoard opgenomen à 230.000.	schaven	Indirect	2027		
22	inkomsten	Verhogen van de marktgelden.		Direct	2026		
21	inkomsten	Invoeren van hondenbelasting.		Direct	2026		
18	8	Indien besloten wordt om de wettelijk verplichte verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed niet door te voeren kan de bijbehorende formatieplaats opgeheven worden	schrappen	Indirect	2027		
18	6	Stopzetten Jeugdfonds Sport & Cultuur.	schaven	Direct	2026		
18	6	Stopzetten Volwassenenfonds Sport & Cultuur.	schaven	Direct	2026		
16	6	Transformatie: samenspel dagbesteding en algemene voorzieningen.	schrappen	Indirect	2027		
16	6	Stopzetten ondersteuning deelname meispektakel.	schaven	Direct	2026		
16	2	Groen; geen kerstboom op markt.	schrappen	Direct	2026		
15	overig	Schaven van 6% van de subsidies op Haaksbergen Promotie, Haaksbergse musea en natuurbeheer.	schaven	Indirect	2027		
15	samenwerking	Twentse kracht: stopzetten deelname 1. Platform 2. Twentse School	schaven	Indirect	2027		
15	overig	Inflatiecorrectie doorvoeren op alle subsidies.	schaven	Direct	2026		
15	samenwerking	Bestuursovereenkomst Mobiliteit: stoppen met deelname.	schrappen	Indirect	2028		
15	samenwerking	Bestuursovereenkomst Milieu, Duurzaamheid en Afval: stoppen met deelname.	schrappen	Indirect	2028		
14	8	Inzet energiecoaches stopzetten.	schrappen	Direct	2026		
11	6	10% bezuinigen op kleine subsidies stichtingen verenigingen en initiatieven.	schaven	Direct	2026		
10	8	Stopzetten van al het overige duurzaamheidsbeleid met name netcongestie en windbeleid.	schrappen	Direct	2026		

Pakket 3 Toekomstbestendig Hbg	€ 1.884.713	€ 476.000
	Structureel	Frictiekosten
Pakket 1 + Pakket 2	€ 1.407.800	€ 298.476
	Structureel	Frictiekosten
Pakket 1 + Pakket 2 + Pakket 3	€ 3.292.513	€ 774.476
	Structureel	Frictiekosten

Ombuigingen Haaksbergen

Latente ontwikkelingen

Let wel: de uitvoering van deze latente ontwikkelingen vormen geen onderdeel van het voorgestelde scenario.

In deze stap worden alle latente ontwikkelingen welke niet per definitie als 'noodzakelijk' worden bestemd, opgenomen.

In dit pakket is tevens inzichtelijk gemaakt welke 'prijs' deze latente ontwikkelingen vragen in termen van aanvullende bezuinigingen dan wel aanvullende maatregelen om de inkomsten te verhogen.

Latente ontwikkeling	Incidenteel ben.	Structureel ben. 2026	Structureel ben. 2027	Structureel ben. 2028	Categorisering	Consequentie voor de samenleving bij niet uitvoeren
Investeren in beleidsinzet Zorg en Veiligheid om alle benodigde taken met goede kwaliteit uit te voeren.			€ 92.051		Belangrijk en niet urgent	Toename van ernstige incidenten en ontbreken van een gestructureerde aanpak van inwoners met multi problematiek. Geen capaciteit voor beleid rondom nieuwkomers, statushouder en asielzoekers, alsmede voor inburgering. Het is ook niet mogelijk om, conform regionale afspraken, voldoende capaciteit te leveren aan de regio. En niet doen kan tot een kostenuitzetting leiden bij VTT.
Investeren in beleidsinzet Wmo om alle benodigde taken met goede kwaliteit uit te voeren.		€ 92.051			Belangrijk en niet urgent	Niet alle Wmo taken op met name huishoudelijke hulp en vervoer kunnen worden uitgevoerd. Aangezien dit wettelijke taken zijn, mogen ze niet blijven liggen. Dit heeft ook gevolgen voor de dienstverlening aan de inwoners en leidt tot stagnering van de transformatie en de realisatie van de ombuigingen. Het is ook niet mogelijk om, conform regionale afspraken, voldoende capaciteit te leveren aan de regio. Ook de implementatie van de inning van de eigen bijdrage WMO per 1 januari 2027 komt daarmee onder druk te staan.
Investeren in beleidsinzet Jeugd om alle benodigde taken met goede kwaliteit uit te voeren.		€ 103.557			Belangrijk en niet urgent	Nodig voor de uitvoering van de maatregelen in de hervormingsagenda Jeugd die bijdrage aan het dempen van de kosten voor jeugdhulp. De hervormingsagenda Jeugd is een landelijke verplichting. Vanuit het Rijk is er geld voor de Hervormingsagenda Jeugd. Deze zou hier ook beschikbaar voor moeten zijn. Gelet op de te plegen ombuigingen is meer inzet op beleid nodig om de benodigde maatregelen ingang te kunnen zetten. Niet alle jeugdtaken kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft gevolgen voor de dienstverlening aan de inwoners en leidt tot stagnering van de transformatie en de realisatie van de ombuigingen. Het is ook niet mogelijk om, conform regionale afspraken, voldoende capaciteit te leveren aan de regio.
Investeren in het toekomstbestendig buitengebied door het structureel investeren in de accounthouder agrarische bedrijven.		€ 78.000			Belangrijk en niet urgent	Behouden accounthouder agrarische bedrijven, was nu voor twee jaar uit projectgelden. Projectgelden vanaf 2026 minimaal. Ontwikkelingen op het platteland spelen nog volop. Als we deze inzet niet plegen verliezen we opnieuw het contact met de agrariërs op persoonlijk niveau en kunnen we verzoeken niet meer faciliteren op huidige niveau. Vertrouwen in de gemeente hebben we net weer opgebouwd en zal dan weer afbreken.
Vergroten van het aantrekkelijk en goed werkgeverschap door het hebben van een goed en concurrerend thuiswerkbeleid (voorziening binnen Arbobudget).	€ 40.000	€ 12.000			Belangrijk en niet urgent	Thuiswerkbeleid is een essentieel instrument voor een toekomstbestendige organisatie. Draagt bij aan goed werkgeverschap (oog hebben voor behoeften en welzijn medewerkers), efficiëntie / productiviteit (minder reistijd, flexibele werktijden) en het vergroten van de aantrekkelijkheid van de organisatie (moderne werkcultuur, duurzaamheid en concurrentiepositie). Daarnaast bestaat er momenteel spanning m.b.t. de naleving van de Cao-afspraken en de Arbo-wet.
Structurele investeringen in speelvoorzieningen.		€ 40.000			Belangrijk en niet urgent	Als toestellen verouderd raken en onveilig worden verdwijnen deze en worden ze niet meer vervangen. Hiermee verdwijnen er speelplekken en hebben kinderen minder mogelijkheden veilig buiten te spelen.
Groenbeheer investeringen.		€ 86.000			Niet belangrijk en niet urgent	We hebben minder zicht en grip op de kwaliteit die geleverd wordt. Het risico op tekortschietende kwaliteit en kwantiteit neemt toe.
Vergunningverlening, toezicht en handhaving om wachttijden voor vergunningverlening niet te laten oplopen en snel te kunnen reageren op klachten		€ 20.000			Niet belangrijk en niet urgent	Het vertrouwen van de samenleving in de overheid neemt af. Minder formatie dus minder snel geholpen.
Medewerker gegevensbescherming.		€ 78.000			Belangrijk en niet urgent	Het op orde houden van ons informatiemanagement en gebruikersondersteuning bij het correct inzetten en gebruiken van het zaaistelsysteem.
0,5 fte functionaris CISO structureel toevoegen zodat er adequaat gereageerd kan worden op digitale veiligheid en de toenemende digitale dreigingen.			€ 51.000		Belangrijk en niet urgent	Formatie-omvang van de functie van Chief Information Officer (CISO) dient met 0,5 fte te worden uitgebreid om de aan deze rol verbonden verantwoordelijkheid volwaardig in te kunnen vullen. Voldoende capaciteit is cruciaal vanwege de groeiende complexiteit en afhankelijkheid van digitale processen. De gemeente dient veerkrachtig en weerbaar te worden gemaakt en gehouden tegen de groeiende digitale dreigingen (en daarmee tevens het vertrouwen van inwoners e.a. in de gemeentelijke dienstverlening te behouden).
Renovatie en daarmee instandhouding van het zwembad De Wilder.		€ 900.000			Belangrijk en niet urgent	In de huidige begroting zijn geen structurele financiële middelen opgenomen. Met een besluit van de raad is incidenteel het zwembad van 2025 verlengd tot 2027. Indien geen structurele middelen beschikbaar komen zal het zwembad definitief sluiten per 2027 en gesloopt worden. Dit bedrag bestaat uit een combinatie van de exploitatiebijdrage van de gemeente en de kapitaallast voor het afschrijven van het zwembad. Dit betreffen de kosten voor de renovatie van het zwembad. Exploitant Optisport heeft aangegeven niet met de huidige exploitatie uit te kunnen. De bijdrage van de gemeente zal daardoor toe moeten nemen.
Reserveren voor vervanging van maatschappelijk vastgoed.		P.M.			Belangrijk en niet urgent	Maatschappelijke gebouwen kunnen niet meer worden gerenoveerd/vervangen. Hierdoor kunnen bepaalde maatschappelijke opgaven, die gebonden zijn aan activiteiten die binnen deze gebouwen plaatsvinden, geen doorgang vinden. Denk hierbij aan basisscholen, centra voor jeugd en gezin, et cetera.
Opstellen van Antennebeleid.	€ 25.000				Niet belangrijk en niet urgent	Er wordt geen invulling gegeven aan actualisatie van het antennebeleid.
Vijver Wiedenbroek.	€ 50.000	€ 9.000			Niet belangrijk en niet urgent	Met park Blankenborgh kan geen landschappelijk samenhangend geheel worden gemaakt.

	Incidenteel	Structureel 2026	Structureel 2027	Structureel 2028	Totaal structureel
Latente ontwikkelingen	€ 115.000	€ 1.418.608	€ 143.051	€ 0	€ 1.561.659

4. FINANCIËLE UITWERKING SCENARIO

Structurele financiële effecten

In onderstaande tabel presenteren we een totaalbeeld van de structurele uitwerking van het voorgestelde scenario. Op basis van dit scenario hebben wij in de jaren 2026 en 2027 nog te maken met een tekort van circa € 300.000. Vanaf het jaar 2028 komen we uit de rode cijfers. Wij stellen voor om het structureel saldo (per 2028) á € 149.000 als buffer te aan te houden voor de mogelijk financiële ontwikkelingen die op ons afkomen (zie hierna).

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling saldo	2026	2027	2028	2029
Saldo Begroting 2025	-1.901	-1.980	-1.468	-1.468
Mutaties Eindejaarsrapportage 2024	229	229	229	229
Saldo na mutaties EJR 2024	-1.672	-1.751	-1.239	-1.239
Pakket 1 (basispakket)	792	994	994	994
Pakket 2 (basispluspakket)	264	414	414	414
Noodzakelijke inv. bedrijfsvoering	-917	-1.302	-1.302	-1.302
Noodzakelijke inv. beleidsvoering	-302	-302	-602	-602
Pakket 3 (toekomstbestendig Hbg)	1.537	1.634	1.885	1.885
Pakket 4 (latente ontwikkelingen)	0	0	0	0
Saldo na ombuigingen	-299	-314	149	149

Incidentele financiële effecten

Om de bovengenoemde structurele effecten te bereiken, zijn ook incidentele investeringen nodig. Deze incidentele investeringen bestaan uit enerzijds noodzakelijke investeringen in de bedrijfs- en beleidsvoering en anderzijds uit frictiekosten. Deze zogenaamde frictiekosten zijn incidentele kosten, die nodig zijn om maatregelen te realiseren. In onderstaande tabel worden deze weergegeven. Deze incidentele investeringen zullen uit de algemene reserve gedekt moeten worden (zie hoofdstuk 4).

Bedragen x € 1.000

Incidentele investeringen	2026	2027	2028	2029
Incidentele investeringen	349	622	58	0

Schaduw vooruit: financiële ontwikkelingen

Als financiële uitgangspositie van dit voorstel zijn de Begroting 2025 en de mutaties van de Eindejaarsrapportage 2024 genomen. In de periode tot aan de behandeling van de Kadernota 2026 in de raad (9 juli) komen nieuwe financiële ontwikkelingen op ons af (positief dan wel negatief). Deze ontwikkelingen zijn nog onvoldoende inzichtelijk om als uitgangspositie te betrekken in dit bestuurlijk voorstel. We hebben het dan over:

- autonome ontwikkelingen (structureel van aard) als gevolg van de Eerste Bestuursrapportage 2025;
- meicirculaire 2025;
- structurele én incidentele effecten van de Jaarrekening 2024.

Mochten deze financiële ontwikkelingen leiden tot extra middelen, dan overwegen wij anticiperend deze in te zetten voor de volgende zaken:

- OZB verlagen/minder verhogen;
- extra reservering voor de nieuwbouw van HAL;
- aanvullende investering op de ambtelijke organisatie.

Wij geven u deze anticiperende overwegingen mee, vanuit het credo "regeren is vooruitzien". Echter, gelet op de onzekere inhoud van de financiële ontwikkelingen, maken deze geen deel uit van het besluit.

5. ALGEMENE RESERVE

Op basis van artikel 189 lid 2 van de gemeentewet dient de gemeente een begroting op te stellen, die structureel en reëel sluitend is.

- 'Structureel sluitend' betekent dat voor de bekostiging van structurele taken ook structurele opbrengsten nodig zijn. Of in andere woorden dat tegenover jaarlijkse terugkerende kosten voldoende jaarlijkse terugkerende opbrengsten moeten staan.
- 'Reëel ramen' betekent dat taken in de begroting haalbaar moeten zijn en de middelen die nodig zijn voor de uitvoering hiervan zo goed mogelijk worden ingeschat en passend zijn voor de taken.

Het streven is het komende begrotingsjaar structureel en reëel in evenwicht te hebben. Lukt dat niet, moeten we ervoor zorgen dat dit evenwicht tijdig wordt hersteld in de meerjarenraming, uiterlijk in het laatste jaar van deze periode.

Om de realiteit van de begroting te kunnen bepalen, is het ook van belang te kijken naar de reserves die wij als gemeente aanhouden. Niet alle taken, met een structureel financieel effect, die wij als gemeente voornemens zijn uit te voeren, kennen een dekking in de begroting. Om deze toch uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk hier reserves voor te hebben. Binnen onze gemeente kennen wij (ook in verhouding tot andere gemeenten) nagenoeg geen bestemmingsreserves. Dit maakt dat onze algemene reserve naast zijn rol als weerstandscapaciteit ook een belangrijkere rol krijgt in de uitvoering van voorgenumen taken.

Bedragen x € 1.000

Saldo Algemene Reserve	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve per 1 jan.	14.790	20.164	15.434	14.408	14.199
Bestemming resultaat 2023	4.911				
Begrote stortingen	863				
Begrote onttrekkingen	-400	-4.730	-1.026	-209	-
Algemene reserve per 31 december	20.164	15.434	14.408	14.199	14.199

Bovenstaand saldo van de algemene reserve is puur op basis van het werkelijke saldo per 1-1-2024 en de formeel door de raad besloten mutaties. Ontwikkelingen als gevolg van meicirculaire, bestuursrapportage, begroting of jaarrekening zijn hierin niet verwerkt. Omdat het begrotingsresultaat hier dus niet in is meegenomen wijkt deze af van het overzicht in de begroting 2025. De verwachting voor de jaarrekening is, ook op basis van de Eindejaarsrapportage 2024, dat we een positief resultaat hebben. De exacte omvang en resultaatbestemming kan pas na vaststelling van de Jaarrekening 2024 definitief worden bepaald. Uitgangspunt is derhalve huidige stand zonder resultaat 2024.

Maatregel surplus algemene reserve

Vanaf 2024 kunnen gemeenten reserves en overschotten inzetten voor het dekken van structurele lasten. Dit is (zoals ook het Rijk en de VNG aangeven) geen oplossing voor structurele tekorten die zich nu of in de toekomst voordoen, zoals de verlaging van de Gemeentefonds uitkering vanaf 2026. De maatregel is puur bedoeld om gemeenten te helpen actuele knelpunten op te lossen.

Deze maatregel maakt het voor gemeenten mogelijk het surplus (vrij besteedbare deel) van de algemene reserve (de reserve waar geen bestemming aan is gegeven) in te zetten ter dekking van structurele kosten in de begroting. Van dit surplus mogen gemeenten 10% inzetten ter dekking van structurele lasten. Dit deel wordt als 'structurele baat' bestempeld. Deze 'structurele baat' telt mee ter bepaling van het reële

en structurele begrotingsevenwicht. Ook al telt dit bedrag mee als structurele baat, het blijft een incidenteel bedrag, dat vanuit de algemene reserve wordt toegevoegd aan het betreffende begrotingsjaar of betreffende begrotingsjaren en daarmee dus geen langjarige structurele dekking.

Om deze maatregel te mogen inzetten als gemeente, moet je wel voldoen aan een aantal eisen en criteria. Het weerstandsvermogen dient naar het oordeel van de toezichthouder (provincie Overijssel) voldoende te zijn. Dit weerstandsvermogen moet gebaseerd zijn op een adequate risico-inventarisatie. De provincie hanteert hiervoor de volgende criteria:

1. De gemeente dient in haar paragraaf weerstandsvermogen een adequate risico-inventarisatie met risicokwantificatie op te nemen. Eventueel neemt de gemeente een top 10 op van belangrijkste risico's en een categorie overig voor de kleinere risico's.
2. De algemene reserve moet dekking geven aan de weerstandscapaciteit uitgaande van een weerstandsratio van 1, het overige kan gezien worden als het surplus in de (vrije) algemene reserve. Hierbij wordt dus niet gekeken of de gemeente zelf een hogere ratio aanhoudt.
3. Bij de bepaling van het surplus in de algemene reserve worden alle andere onderdelen van de beschikbare weerstandscapaciteit (zoals stille reserves, onvoorzien en onbenutte belastingcapaciteit) buiten beschouwing gelaten.
4. De solvabiliteit per 1 januari van het betreffende jaar dient 20% of hoger te zijn.

Voldoen wij als gemeente niet aan deze criteria, mogen we ook de onttrekking aan de algemene reserve niet als structurele baat aanmerken. Het inzetten van het surplus in de algemene reserve voor het dekken van structurele posten in de begroting, heeft direct invloed op de omvang van het surplus, maar ook op de solvabiliteitsratio. Hiermee kent de maatregel ook een sterk beperkende toepassing in zichzelf.

Met de ombuigingen die wij nu voorstellen, hebben wij de laatste twee jaren (2028 en 2029) een structureel sluitend meerjarenperspectief (zie tabel hieronder) en daarmee is inzet van deze maatregel niet aan de orde.

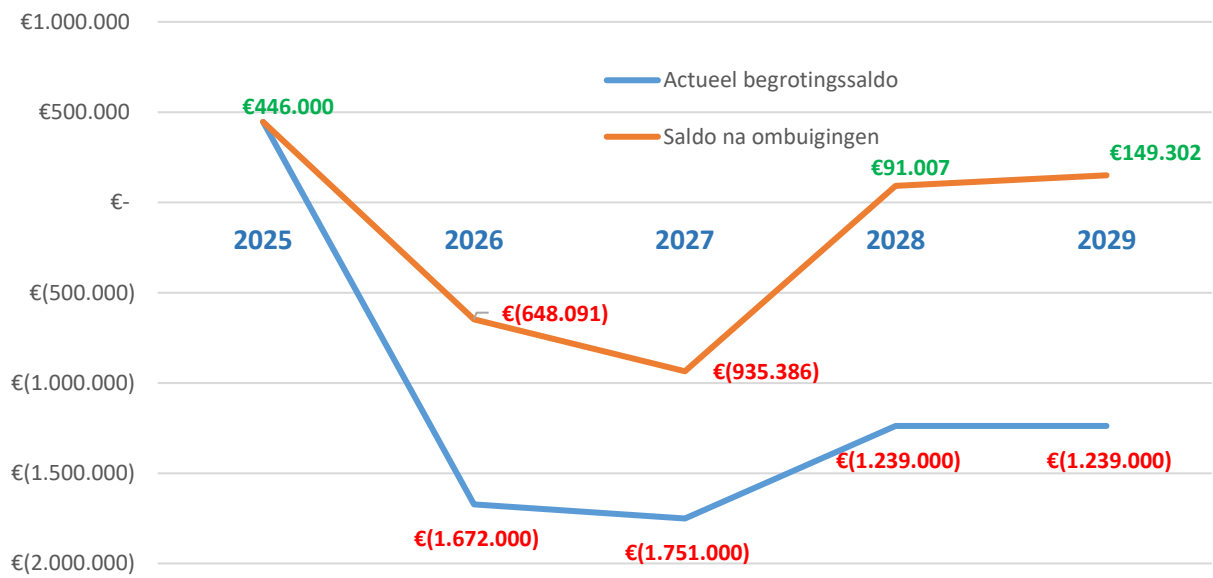
Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling saldo	2026	2027	2028	2029
Saldo Begroting 2025	-1.901	-1.980	-1.468	-1.468
Mutaties Eindejaarsrapportage 2024	229	229	229	229
Saldo na mutaties EJR 2024	-1.672	-1.751	-1.239	-1.239
Pakket 1 (basispakket)	792	994	994	994
Pakket 2 (basispluspakket)	264	414	414	414
Noodzakelijke inv. bedrijfsvoering	-917	-1.302	-1.302	-1.302
Noodzakelijke inv. beleidsvoering	-302	-302	-602	-602
Pakket 3 (toekomstbestendig Hbg)	1.537	1.634	1.885	1.885
Pakket 4 (latente ontwikkelingen)	0	0	0	0
Saldo na ombuigingen	-299	-314	149	149

Bedragen x € 1.000

Incidentele investeringen	2026	2027	2028	2029
Incidentele investeringen	349	622	58	0

In de grafiek hieronder wordt het structurele saldo weergegeven (blauwe lijn). Dat is het saldo van de Begroting 2025 inclusief de mutaties als gevolg van structurele effecten uit de Eindejaarsrapportage 2024. De oranje lijn geeft de ontwikkeling van het saldo weer na financiële vertaling van het voorgestelde scenario (incidentele en structurele effecten).

Het saldo na ombuigingen is de eerste jaren negatief (2026 en 2027). Dit wordt veroorzaakt door investeringen en frictiekosten, die een direct effect hebben op de begroting en besparingen die tijd nodig hebben om geëffectueerd te worden. Deze niet sluitende jaren (2026 en 2027) moeten wij dekken vanuit de algemene reserve. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de algemene reserve opgenomen inclusief de financiële vertaling van het voorgestelde scenario.

Bedragen x € 1.000					
Ontwikkeling algemene reserve	2025	2026	2027	2028	2029
Algemene reserve per 1 januari	20.164	15.880	14.282	13.213	13.213
Saldo na ombuigingen	446	-648	-935	91	149
Begrote onttrekkingen	-4.730	-1.026	-209	-	-
Algemene reserve per 31 december	15.880	14.206	13.062	13.153	13.302
Weerstandscapaciteit	15.880	14.206	13.062	13.153	13.302
Benodigd weerstandsverm. (bij weerstandsratio van 2.)	10.844	10.844	10.844	10.844	10.844
Surplus boven weerstandsverm.	5.036	3.362	2.218	2.309	2.458
Weerstandsratio (>2)	2,93	2,62	2,41	2,43	2,45

Let wel: in de weergegeven bedragen van de algemene reserve zijn de structurele effecten van de Eindejaarsrapportage 2024 verwerkt. De incidentele effecten niet, omdat deze bij de jaarrekening nog een bestemming moet krijgen.

De provincie kijkt voor toepassing van de maatregel "surplus algemene reserve" naar het weerstandsvermogen rekening houdend met een weerstandsratio van 1.

Echter buiten de maatregel van het surplus, kijkt de provincie ook vanuit hun rol als toezichthouder naar de omvang van de algemene reserve en toetsen dan ook of wij voldoen aan ons eigen interne financieel kader. Hierbij hanteren zij voor gemeente Haaksbergen vastgestelde ratio van 2, zoals deze ook in bovenstaand overzicht is opgenomen.

6. TOT SLOT

Wij blijven een dringend beroep doen op de Rijksoverheid om verantwoordelijkheid te nemen in de balans van gemeentelijke taken versus financiële middelen. De financiële situatie dwingt ons echter keuzes te maken. In dit bestuurlijk voorstel leggen wij deze keuzes voor, waarbij wij kiezen voor een toekomstbestendig Haaksbergen. Dat heeft geleid tot de keuze een aantal ombuigingsmaatregelen niet door te voeren met het oog op de toekomstbestendigheid. Daarnaast hebben wij investeringen voorgesteld, die wij noodzakelijk achten met het oog op de toekomstbestendigheid.

Wij ontkomen er niet aan pijnlijke keuzes voor te stellen. In ons voorstel zitten daarom onvermijdelijke voorstellen voor het doorvoeren van bezuinigingen. Wij hebben een balans gezocht tussen politieke ambities, lokale lasten, doorvoeren van bezuinigingen en noodzakelijke investeringen. De komende jaren moeten wij blijven bouwen aan een goed fundament voor de maatschappelijke opgaven waar wij als gemeente verantwoordelijkheid voor dragen.

BIJLAGE 1 – SCENARIO BEHOUD ZWEMBAD

Dit scenario gaat uit van renovatie dan wel nieuwbouw van het zwembad. Zoals in het voorgestelde scenario kenbaar gemaakt, zien wij geen mogelijkheid verder te snijden in de noodzakelijke investeringen op de bedrijfs- en beleidsvoering, aangezien dit al tot een minimum is beperkt (overlevingspakket). Wij achten het maatschappelijk onverantwoord aanvullende ombuigingsmaatregelen in te zetten (zie bijlage 5). Deze maatregelen hebben namelijk tot gevolg dat we de samenwerking met onze partnergemeenten stopzetten, volledig stoppen met verduurzaming (waaronder onze inzet op de netcongestie), het samenspel dagbesteding en algemene voorziening verdwijnt en stoppen met zowel het jeugd- als volwassenenfonds Sport & Cultuur.

Een OZB-verhoging zien wij als enige optie voor dekking van het behoud van het zwembad. In onderstaande tabel wordt de OZB-verhoging weergegeven, die alleen al nodig is voor dekking van het behoud van het zwembad. We geven in de tabel tevens aan wat de gemiddelde financiële effecten zijn per huishouden (zie ook de rekenvoorbeelden OZB-verhoging in bijlage 4). We maken onderscheid in renovatie en nieuwbouw.

Variant behoud zwembad	Structurele (kapitaal)lasten	Benodigde OZB-verhoging	Extra jaarlasten per huishouden
Renovatie	€ 900.000	11,88%	€ 61,58
Nieuwbouw	€ 1.000.000	13,20%	€ 68,42

In aanvulling op de OZB-verhoging om het zwembad in stand te houden, bevat het voorgestelde scenario al een extra OZB-verhoging van 15%. De totale extra OZB-verhoging komt daarmee neer op 26,88% tot 28,20%. Dat is exclusief de al in de begroting voorziene indexatie van 4,45% (zie bijlage 4). De extra jaarlasten per huishouden komen dan uit op circa € 139,95.

Conclusie

Gelet op de financiële investering die renovatie dan wel nieuwbouw van het zwembad vraagt, in combinatie met de benodigde OZB-verhoging, beoordelen wij dit scenario als maatschappelijk onverantwoord.

BIJLAGE 2 – SCENARIO GEEN OZB-VERHOOGING

Dit scenario gaat uit van 0% extra OZB-verhoging. Ten opzichte van het voorgestelde scenario is de consequentie dat ruim € 1.100.000 aan dekkingsbijdrage vervalst. Deze ruim € 1.100.000 moet daarmee gezocht worden in aanvullende ombuigingsmaatregelen. Zoals in het voorgestelde scenario kenbaar gemaakt, zien wij geen mogelijkheid verder te snijden in de noodzakelijke investeringen op de bedrijfs- en beleidsvoering, aangezien dit al tot een minimum is beperkt (overlevingspakket).

Bovenstaande betekent dat in dit scenario alle ombuigingsmaatregelen, waarvan voorgesteld wordt deze gelet op de maatschappelijke impact niet door te voeren, alsnog moeten worden doorgevoerd (zie bijlage 5). Dit scenario heeft onder meer tot gevolg dat we de samenwerking met onze partnergemeenten stopzetten, volledig stoppen met verduurzaming (waaronder onze inzet op de netcongestie), het samenspel dagbesteding en algemene voorziening verdwijnt en stoppen met zowel het jeugd- als het volwassenenfonds Sport & Cultuur. Dit maatregelenpakket omvat een structurele waarde van ruim € 500.000. Met het doorvoeren van deze maatregelen komen we nog niet tot een sluitende begroting. Het structurele tekort is dan nog circa € 600.000.

Dankzij een nieuwe maatregel kunnen gemeenten vanaf 2024 een deel van hun reserves inzetten voor het dekken van structurele lasten. De zogenoemde 10% maatregel (voor nadere uitleg van deze maatregel: zie hoofdstuk 5 of [link bestand](#)). Gemeenten bepalen zelf of ze hiervan gebruikmaken. De maatregel is geen oplossing voor structurele tekorten, maar kan helpen actuele knelpunten op te lossen. Het blijvende tekort van structureel circa € 600.000 kan dus niet opgelost worden door de inzet van onze algemene reserve.

Conclusie

Dit scenario beoordelen wij als een onhaalbaar en onverantwoord. Met dit scenario voldoen wij niet aan onze wettelijke verplichtingen om een sluitende begroting te realiseren en kiezen daarmee voor opnieuw financieel preventie toezicht.

BIJLAGE 3 – BENCHMARK AMBTELIJKE ORGANISATIE

Deze bijlage geeft inzicht in een benchmark op de formatie tussen gemeenten. Aan een vergelijk van formatie tussen gemeenten kun je nooit directe conclusies verbinden. Vele factoren en verklaringen zijn van invloed op de omvang van de formatie die een ambtelijke organisatie nodig heeft. Wel kan het vergelijk in de beeldvorming helpen.

Formatie van de ambtelijke organisatie

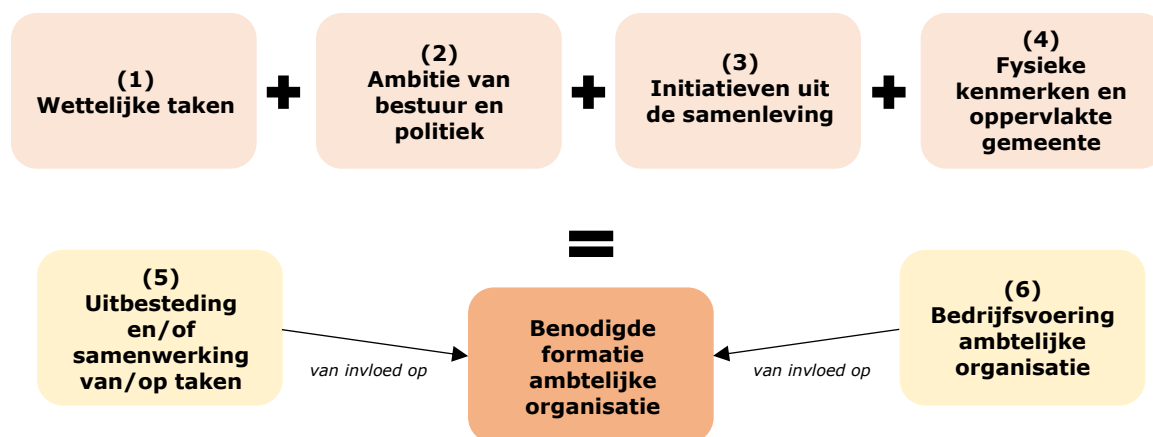
De omvang van de ambtelijke organisatie in formatie is continu in beweging. Alle formatie van de ambtelijke organisatie in functies gezet in een overzicht, noemen we het functiehuis.

Op basis van het functiehuis worden de loonkosten berekend, die jaarlijks in de begroting worden opgenomen. Deze loonkosten worden jaarlijks geïndexeerd en bijgesteld op basis van de geldende CAO. De loonkosten vormen samen met het inhuurbudget de totale personeelskosten (exclusief het opleidingsbudget).

Het inhuurbudget is bedoeld om in te zetten wanneer:

- werkzaamheden tijdelijk van aard zijn waarvoor geen capaciteit beschikbaar is;
- werkzaamheden om specifieke expertise vragen, die we niet in huis hebben of niet in huis willen organiseren;
- een onafhankelijke positie in een proces of totstandkoming van een product noodzakelijk wordt geacht;
- er is sprake van uitval van medewerkers, waardoor taken blijven liggen die wel opgepakt moeten worden om de continuïteit te kunnen waarborgen;
- de arbeidsmarkt onze vacatures niet kan invullen en tijdelijke inzet op basis van inhuur noodzakelijk is om de taken/werkzaamheden van de functie uitgevoerd te krijgen.

De omvang van de formatie van de ambtelijke organisatie komt in essentie tot stand aan de hand van de volgende basisformule vanuit het principe 'formatie volgt taken':

Ad 1): Wettelijke taken die het Rijk oplegt, die in de praktijk leiden tot het instellen van verplichte functionarissen (o.a. een Ciso en functionaris gegevensbescherming), en leiden tot de verplichting taken uit te voeren (o.a. handhaving, behandelen vergunningaanvragen, taken sociaal domein, enzovoort).

Ad 2): De ambities van bestuur en politiek voor beleidsuitvoering en dienstverlening. Denk aan onderhoudsniveau van groen en wegen, participatie, voorzieningenniveau, enzovoort.

Ad 3): De hoeveelheid en omvang van initiatieven uit de samenleving. Denk aan aanvragen, initiatieven, vragen, verzoeken, enzovoort.

Ad 4): Fysieke kenmerken en oppervlakte van de gemeente. Denk aan hoeveelheid groen, aantal wegen, omvang openbare ruimte, aantal woningen, enzovoort.

Ad 5): Uitbesteding van taken of samenwerking op taken is van invloed op de benodigde formatie. De kosten voor uitbesteede taken dan wel in samenwerking belegde taken zijn in de begroting geen onderdeel van de personeelskosten (zijn niet in formatie weggezet).

Ad 6): De efficiëntie van de inrichting van de bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie. Denk aan softwaresystemen en processen ter ondersteuning van het primaire proces.

Indien de benodigde formatie van de ambtelijke organisatie (aan de hand van de basisformule) in evenwicht is met de beschikbare formatie, kun je spreken van een in balans zijnde ambtelijke organisatie. De ambtelijke organisatie kan dan optimaal publieke daadkracht tonen. Voor bestuur en politiek is dit van belang om de ambtelijke organisatie als middel in te kunnen zetten voor de uitvoering van (wettelijke) taken, ambities en wensen en behoeften uit en van de samenleving. Echter, zoals aangegeven, is de formatie aan de hand van de basisformule continu in beweging en is het daarom ook continu zoeken naar de balans tussen benodigde formatie (vraag) en beschikbare formatie (aanbod). De beschikbare formatie is afhankelijk van de beschikbare middelen voor de personeelskosten. De keuze voor het beschikbaar stellen van deze middelen ligt in handen van de gemeenteraad op basis van het budgetrecht. Het verschil tussen benodigde formatie en beschikbare formatie is daarmee de keuzevrijheid van de gemeenteraad.

Formatie- en bezettingsvergelijk referentiegemeenten op concernniveau

Een formatie- en bezettingsvergelijk op concernniveau kijkt naar de organisatie brede formatie- en bezettingsomvang in vergelijking met referentiegemeenten. Een belangrijke en betrouwbare benchmark vinden wij bij het A&O fonds. Een fonds dat gemeenten helpt bij de ontwikkeling en professionalisering als werkgever en bij de ontwikkeling en groei van medewerkers. Het A&O fonds heeft daarvoor onder meer informatie over de bezettingsomvang van Nederlandse gemeenten, welke zij elk jaar in een 'personeelsmonitor' kenbaar maakt. In onderstaande benchmark is uitgegaan van de A&O Personeelsmonitor 2023. De personeelsmonitor voor 2024 komt in mei 2025 beschikbaar.

Wat is formatie en wat is bezetting?

Formatie

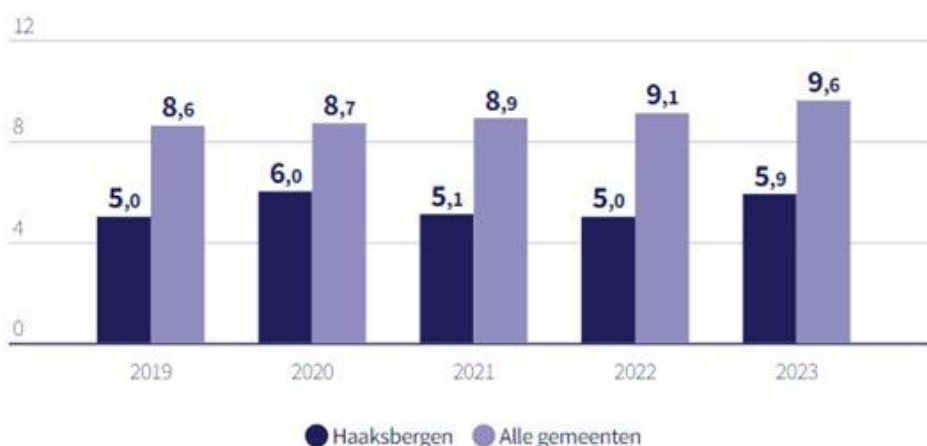
Formatie betreft de toegestane formatie in FTE van de ambtelijke organisatie voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Het gaat hier om 'formatieplaatsen', ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling, in vacature ontstaan of door inhuur worden ingevuld.

Bezetting

Bezetting gaat om het werkelijk aantal FTE dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatie. Het gaat hier om een ambtelijke bezetting, inhuur wordt dus niet meegerekend in de bezetting. In de bezetting worden ook alle boventallige medewerkers (bovenformatieven) meegeteld.

Onderstaande grafiek geeft de bezetting in FTE per 1.000 inwoners weer van de gemeente Haaksbergen in vergelijking met alle andere gemeenten in Nederland. De tabel laat zien dat het aantal FTE's per 1.000 inwoners van Haaksbergen vanaf 2019 aanzienlijk lager ligt dan het Nederlands gemiddelde.

Bezetting in fte per 1.000 inwoners

Voorgaande grafiek gaat in de referentie uit van het gemiddelde van alle Nederlandse gemeenten. De gemeente Haaksbergen had op 1 januari 2024 24.360 inwoners. Het is waardevol eenzelfde vergelijking uit te voeren, maar dan met referentiegemeenten met een vergelijkbare inwonersomvang. In de grafiek hieronder is daarom eenzelfde benchmark weergegeven, maar dan met de referentiegroep van gemeenten met een inwoneraantal tussen de 20.000 en 50.000. In deze grafiek is eveneens te zien dat vanaf 2019 de bezetting in FTE's per 1.000 inwoners in Haaksbergen aanzienlijk lager ligt dan in de referentiegemeenten met een inwonersaantal tussen de 20.000 en 50.000.

Bezetting in fte per 1.000 inwoners

In aanvulling op voorgaande grafieken is ervoor gekozen ook een vergelijking te maken met de gemeenten in de Twente. In dit vergelijking is een bredere set van indicatoren gebruikt om verschillen te duiden tussen Haaksbergen en referentiegemeenten (Regio Twente). Naast een vergelijking op bezetting, is ook een vergelijking op totale formatieomvang en externe inhuur gemaakt.

Noot bij navolgende tabel! Het getal van Haaksbergen in navolgende tabel wijkt af van het getal in bovenstaande grafieken. Dit verschil is te verklaren door de rekensystematiek die ten grondslag ligt aan het berekenen van de gemiddelde bezetting over een kalenderjaar. Per weergave is wel een uniforme wijze van rekensystematiek gehanteerd voor Haaksbergen en de referentiegemeenten voor een eerlijk vergelijking.

In de tabel wordt voor Haaksbergen uitgegaan van recente cijfers uit 2024. Voor de referentiegemeenten wordt 2023 als referentiejaar gebruikt. De aanname die wij kunnen doen op basis van trends en ontwikkelingen is dat de formatie en bezetting bij de referentiegemeenten in 2024 zijn gegroeid ten opzichte van het jaar 2023. De reden dat wij voor Haaksbergen kiezen voor 2024, heeft te maken met foutief doorgegeven cijfers in 2023, waardoor een vergelijking met het jaar 2024 onmogelijk wordt. De cijfers van de referentiegemeenten voor 2024 zijn nog niet beschikbaar.

Naam indicator	Formatie	Bezetting	Externe inhuur
Eenheid →	FTE per 1.000 inwoners	FTEe per 1.000 inwoners	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen
Haaksbergen 2024	6,33	6,85	23,2%
Almelo 2023	12,0	10,8	17,2%
Borne 2023	6,9	6,0	27,0%
Dinkelland 2023	8,3	9,8	13,5%
Enschede 2023	niet beschikbaar	10,7	13,1%
Hellendoorn 2023	12,9	12,3	14,5%
Hengelo 2023	9,4	8,6	18,9%
Losser 2023	niet beschikbaar	niet beschikbaar	niet beschikbaar
Hof van Twente 2023	6,1	6,2	16,9%
Oldenzaal 2023	8,6	8,5	9,3%
Rijssen-Holten 2023	8,3	8,7	10,7%
Tubbergen 2023	8,3	9,8	13,5%
Twenterand 2023	niet beschikbaar	niet beschikbaar	niet beschikbaar
Wierden 2023	7,0	8,0	14,1%
Gemiddelde van de referentiegemeenten	8,8	9,0	15,3%

Vergelijk in formatie en bezetting

Bovenstaande tabel laat zien dat de formatieomvang per 1.000 inwoners in Haaksbergen aanzienlijk lager ligt dan andere Twentse gemeenten, met uitzondering van Hof van Twente (lager aantal) en Borne (relatief klein verschil). Als we uitgaan van de gemiddeld formatie (8,8 FTE per 1.000 inwoners) ten opzichte van de formatie van Haaksbergen (6,33 FTE per 1.000 inwoners), komt Haaksbergen ongeveer 2,5 FTE per 1.000 inwoners onder het gemiddelde uit. Haaksbergen kent per 1 januari 2024 een inwonersaantal van 24.360. Om ons naar het gemiddelde te gaan verhouden, is een formatie-uitbreiding van 60,9 FTE ($2,5 \times 24,36$) nodig. In 2024 betreft de gemiddelde loonsom van een medewerker (loonkosten inclusief werkgeverslasten) € 90.237. De formatie-uitbreiding, om op het gemiddelde uit te komen, vraagt daarmee een structurele investering van circa € 5.500.000 ($60,9 \times € 90.237$). Dat lijkt ons onredelijk en in omvang ook niet noodzakelijk. Bovendien gaat het gemiddeld niet uit van eventuele taken die uitbesteed zijn.

Om een tot een beter vergelijk te komen, kiezen wij voor een specifiek vergelijk met de gemeente Borne. Borne is een gemeente die veel gelijkenissen kent met Haaksbergen. In de eerste plaats vanwege het inwoneraantal. Daarnaast kennen Borne en Haaksbergen dezelfde samenwerkingsverbanden en uitbesteede taken en is het qua opbouw een

vergelijkbare gemeente. Het grootste verschil betreft de omvang van het buitengebied. Deze is in Haaksbergen aanzienlijk groter dan in Borne. Borne heeft in 2023 en formatieomvang van 6,9 FTE per 1.000 inwoners in vergelijking met 6,33 FTE per 1.000 inwoners voor Haaksbergen in 2024. Het verschil betreft circa 0,6 FTE per 1.000 inwoners. Om op het formatieniveau van Borne te komen, vraagt dat voor Haaksbergen een formatie-uitbreiding van ten minste 14,6 FTE ($0,6 \times 24,36$). Deze formatie-uitbreiding vraagt een structurele investering van circa € 1.300.000 ($14,6 \times € 90.237$). In dit bestuurlijk voorstel bedraagt de financiële omvang van de structurele formatie-uitbreiding € 680.000 (circa 7,5 FTE) als onderdeel van de noodzakelijke investering op de bedrijfsvoering én beleidsvoering.

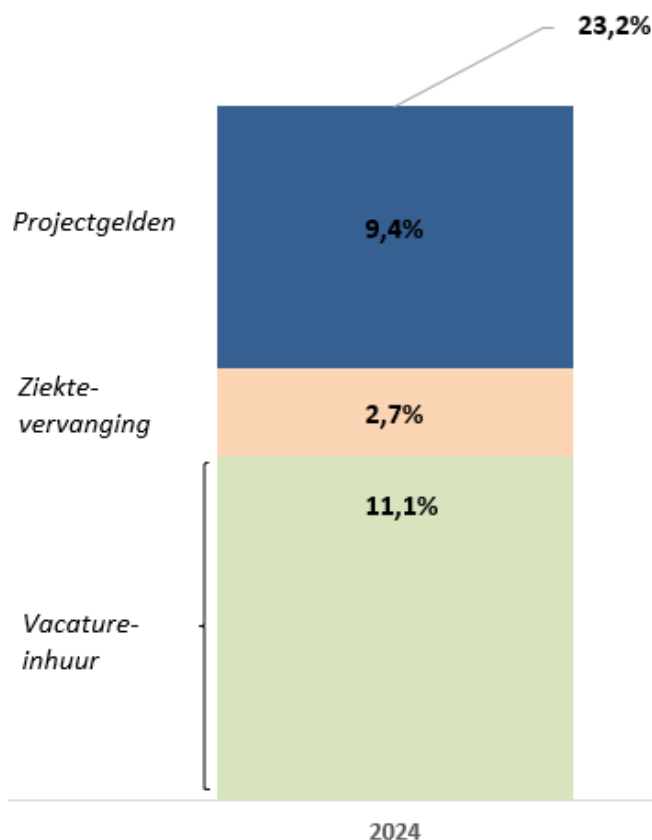
De tabel bevestigt aanvullend op de benchmark van het A&O fonds dat de bezetting in Haaksbergen, na Hof van Twente en Borne, het laagst scoort in de regio Twente. Concreet betekent dit dat in Haaksbergen, in vergelijking met de regio, het werkelijk aantal FTE's dat werkzaam is, lager ligt dan de referentiegemeenten met uitzondering van Hof van Twente en Borne. Het gemiddelde van de referentiegemeenten ligt voor zowel formatie als bezetting aanzienlijk hoger dan de formatie en bezetting van Haaksbergen.

Vergelijk in externe inhuur

In het vergelijk zien we dat het percentage kosten voor inhuur van de totale loonsom (inclusief inhuur externen) voor Haaksbergen op Borne na het hoogst is in de regio. Inzet van inhuur kan drie aanleidingen hebben:

1. Projectinhuur: inhuur om bepaalde expertise/capaciteit tijdelijk in te zetten voor een project/dossier, omdat deze expertise/capaciteit in de organisatie niet aanwezig is.
2. Ziektevervanging: tijdelijke inhuur vanwege vervanging van een uitgevallen medewerker.
3. Vacature-inhuur: (tijdelijke) inhuur op vacatures, omdat deze vacatures niet ingevuld raken, mede vanwege de krapte op de arbeidsmarkt.

In onderstaande grafiek geeft de omvang van de inhuur verdeeld over deze drie aanleidingen weer.

Het vergelijk op inhuur is in hoge mate afhankelijk van de bestaande formatie en bezetting in een ambtelijke organisatie. Indien taken en capaciteit in evenwicht zijn, is inhuur minder vaak noodzakelijk om de continuïteit te waarborgen. In Haaksbergen constateren we dat taken en capaciteit niet in evenwicht zijn en veel posities in de ambtelijke organisatie kwetsbaar zijn. Dat heeft een verhogend effect op de noodzaak tot inhuur over te gaan om de continuïteit van de organisatie te waarborgen.

In de grafiek zien we dat de omvang van inhuur op projecten aanzienlijk is. Afgelopen jaren hebben diverse dossiers op tafel gelegen die vragen om externe deskundigheid (projectinhuur), die in de organisatie niet aanwezig is en/of niet in de formatie voorzien is. Denk onder meer aan het zout-, woningbouw-, duurzaamheids- en de uitvoering van het integraal huisvestingplandossier. Indien structurele formatie niet voorhanden is, worden op dossiers/projecten tijdelijke inhuurkrachten ingezet.

Daarnaast valt op dat de inhuur op vacatures aanzienlijk is. Enerzijds dwingt de krappe arbeidsmarkt gemeenten ertoe in te huren op het moment dat vacatures niet ingevuld kunnen worden (continuïteit). Dit is een factor die bij alle gemeenten in belangrijke mate een rol speelt op het inhuurpercentage. In Haaksbergen is de inzet van inhuur op vacatures aanzienlijk. Inzet van tijdelijke medewerkers in dienst is, gelet op de arbeidsmarkt, een lastig alternatief. Hierdoor lopen de inhuurkosten op. Door vaste formatie aan te nemen, kunnen de inhuurkosten (en daarmee het inhuurpercentage) gereduceerd worden. In de noodzakelijke investeringen in de bedrijfs- en beleidsvoering wordt hier een eerste basisstap voor gezet.

BIJLAGE 4 – REKENVOORBEELDEN OZB-VERHOGING

De onroerendezaakbelasting (OZB) is de belasting die een inwoner betaalt voor het bezit of het gebruik van een pand of een stuk grond. Gemeenten heffen de OZB. Gemiddeld genomen bestaat circa 8% van de totale gemeentelijke inkomsten per jaar uit de OZB-heffing. Elke gemeente kan zelf bepalen welk OZB-tarieven zij hanteert. Daarmee is de OZB een variabele waar de gemeente zelf invloed op heeft om haar inkomstenbron te verhogen.

De OZB bestaat uit drie componenten:

1. OZB woningen € 4.578.000 begroot in 2025.
2. OZB niet-woningen eigenaren € 2.061.000 begroot in 2025.
3. OZB niet-woningen gebruikers € 1.273.000 begroot in 2025.

De 'standaard' verhoging van het OZB-tarief is gekoppeld aan de gecombineerde BBP-index. Het Rijk maakt ook gebruik van deze index bij de berekening van het Gemeentefonds. Voor de jaren 2026-2028 is om die reden ook gerekend met een OZB-verhoging op basis van deze BBP-index. De BBP-index betreft momenteel 4,45%. Dat betekent dat voor het begrotingsjaar 2026 al rekening is gehouden met een OZB-verhoging van 4,45%. Pas bij een verhoging groter dan 4,45% levert de OZB-heffing aanvullende financiële middelen op. Een verhoging van het tarief met 5% levert dus per saldo 0,55% extra op, omdat in de huidige begroting al rekening is gehouden met een verhoging van 4,45%. Een verhoging van 3% levert een structureel nadeel op ten opzichte van het begrotingssaldo en perspectief.

Onderstaand staan enkele rekenvoorbeelden met betrekking tot het verhogen van de OZB om meer inkomsten te generen. Een vertaling van de netto kostenstijging per huishouden is hierin meegenomen.

Rekenvoorbeelden OZB-verhoging 2026

Gemiddeld betaalt een eigenaar van een woning in Haaksbergen in 2025 € 518,33 aan OZB. Het betreft een gemiddelde: per huishouden kan het flink verschillen, afhankelijk van de woningwaarde.

Een verhoging van de OZB met 4,45% komt neer op een jaarlast per huishouden van gemiddeld € 541,40.

Verhoging 2026	Jaarlast OZB huishouden	Extra opbrengsten gemeente	Extra jaarlasten huishouden	Extra kosten per termijn **
3 %	€ 533,88	- € 109.827	- € 7,52	- € 0,76
4,45 %* (BBP-index)	€ 541,40	€ 0	€ 0	€ 0
10%	€ 570,16	+ € 420.371	€ 51,83	€ 5,18
15%	€ 596,08	+ € 799.084	€ 77,75	€ 7,77
20%	€ 622	+ € 1.177.797	€ 103,67	€ 10,37
30%	€ 673,83	+ € 1.935.223	€ 155,50	€ 15,55
40%	€ 725,66	+ € 2.692.648	€ 207,33	€ 20,73

* dit betreft de BBP-index waar in de huidige begroting rekening mee is gehouden

** de betaling geschiedt in 10 termijnen

De extra opbrengst is gebaseerd op 4,45% die al voorzien is in de begroting. Elke verhoging met 1 % bovenop de 4,45%, levert de gemeente ten opzichte van de huidige begroting € 75.743 aan inkomsten op.

BIJLAGE 5 – LIJST NIET-GEKOZEN MAATREGELN

Ombuigingen Haaksbergen Niet-gekozen maatregelen

Score	Prog.	Ombuigingsmaatregelen NIET gekozen	Maatregel	Verzilverbaarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten
22	inkomsten	Verhogen van de marktgelden.		Direct	2026	€ 1.300	
21	inkomsten	Invoeren van hondenbelasting.		Direct	2026	€ 100.000	
21	overig	Begrotingsprogramma 0 (Bestuur en Ondersteuning): reduceren van het structureel	schaven	Direct	2026	€ 6.000	
20	2	Groen; weghalen bloembakken centrum.	schrappen	Direct	2026	€ 17.000	€ 30.000
20	2	Groen; weghalen vijfsterrenbakken met 1 jarige	schrappen	Direct	2026	€ 22.000	€ 30.000
18	6	Stopzetten Jeugdfonds Sport & Cultuur.	schaven	Direct	2026	€ 30.000	
18	6	Stopzetten Volwassenenfonds Sport & Cultuur.	schaven	Direct	2026	€ 45.000	
18	8	Indien besloten wordt om de wettelijk verplichte verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed Groen; geen kerstboom op markt.	schrappen	Indirect	2027	€ 82.000	
16	2		schrappen	Direct	2026	€ 1.000	
16	6	Stopzetten ondersteuning meispektakel.	schaven	Direct	2026	€ 5.000	
16	6	Transformatie: samenspel dagbesteding en algemene voorzieningen.	schrappen	Indirect	2027	€ 127.000	
15	overig	Inflatiecorrectie stopzetten op alle subsidies.	schaven	Direct	2026	n.t.b.	n.b.t.
15	overig	Taakstelling van 6% van de subsidies op Haaksbergen Promotie, musea en natuurbeheer.	schaven	Indirect	2027	€ 11.550	€ 16.500
15	samenwerking	Twentse kracht: stopzetten deelname 1. Platform 2. Twentse School	schaven	Indirect	2027	€ 11.550	€ 16.500
15	samenwerking	Bestuursovereenkomst Mobiliteit stoppen met	schrappen	Indirect	2028	€ 10.000	
15	samenwerking	Bestuursovereenkomst Milieu, Duurzaamheid en Afval stoppen met deelname.	schrappen	Indirect	2028	€ 3.500	
14	8	Inzet energiecoaches stopzetten.	schrappen	Direct	2026	€ 15.000	
11	6	Kleine subsidies stichtingen verenigingen en initiatieven 10% op bezuinigen.	schaven	Direct	2026	€ 13.696	
10	8	Stopzetten van al het overige duurzaamheidsbeleid met name netcongestie en	schrappen	Direct	2026	€ 30.000	€ 110.000

Totaal NIET gekozen maatregelen	€ 531.596	€ 203.000
	Structureel	Frictiekosten

BIJLAGE 6 – VOLLEDIGE LIJST OMBUIGINGSMAATREGELEN

Ombuigingen Haaksbergen Volledige lijst ombuigingsmaatregelen

In deze lijst is de inventarisatie van alle potentiële ombuigingen in de diverse programma's en de samenwerking. Het betreft maatregelen die leiden tot reductie van de structurele begrotingslasten.

Alle geïnventariseerde maatregelen zijn geanalyseerd op omvang van de ombuiging/inkomstenpotentieel, direct/indirecte verzilverbaarheid, eventuele kosten om de maatregelen uit te voeren en een omschrijving van de maatschappelijke effecten.

Basisvertrekpunt in deze zoektocht betreft de in de Begroting 2025 aangegeven taakstelling op hoofdlijnen.

Naast deze taakstelling op hoofdlijnen is ook breder in de begroting gekeken naar mogelijkheden onder meer door het betrekken van de reeds gedane inventarisatie met mogelijke ombuigingen in 2020.

Deze lijst heeft als basis gediend voor de score op de multicriteria analyse. Per ombuigingsmaatregel is de score op de multi-criteria-analyse weergegeven.

Deze score is totstandgekomen door de ambtelijke organisatie met vervolgens een toets door het MT. Het college heeft deze scores ongewijzigd overgenomen.

De maximale score van 25 betekent dat de maatregel relatief makkelijk door te voeren is, een minimale score van 5 betekent dat de maatregel extreem pijnlijk is voor de samenleving.

Criterium ↓ Score →	5	4	3	2	1
Mate van onomkeerbaarheid	Volledig omkeerbaar	Eenvoudig omkeerbaar	Beperkt omkeerbaar	Moeilijk omkeerbaar	Volledig onomkeerbaar
Mate van bijdrage ombuigingsopgave	≥ € 80.000	€ 60.000 - € 80.000	€ 40.000 - € 60.000	€ 20.000 - € 40.000	≤ € 20.000
Mate van waterbedeffect	Geen waterbedeffect	Gering waterbedeffect	Enig waterbedeffect	Aanzienlijk waterbedeffect	Zeern ernstig waterbedeffect
Mate van toekomstperspectief	Geen inbreuk op toekomstperspectief	Geringe inbreuk op toekomstperspectief	Enige inbreuk op toekomstperspectief	Aanzienlijke inbreuk op toekomstperspectief	Zeern ernstige inbreuk op toekomstperspectief
Mate van maatschappelijke impact	Geen negatieve effecten	Geringe negatieve effecten	Enige negatieve effecten	Aanzienlijke negatieve effecten	Zeern ernstige negatieve effecten

In de tabel hiernaast nogmaals het overzicht van de criteria en de verdeling van de scores.

Het toepassen van de criteria en daarmee het toekennen van de scores leiden tot een onderling vergelijk van de ombuigingsmaatregelen.

De scores zijn daarmee richtinggevend, niet maatgevend.

Hiermee is het mogelijk om deze tegen elkaar af te wegen om op basis daarvan tot samenstelling van de pakketten te komen.

Dit vraagt in de uiteindelijke afweging altijd maatwerk. Het toepassen van de criteria betreft daarmee geen wiskundige exercitie voor de afweging.

Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilverbaarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten	Toelichting frictiekosten	Consequentie voor de samenleving	Mate van onomkeerbaarheid	Mate van bijdrage ombuigingsopgave	Mate van waterbedeffect	Mate van toekomstperspectief	Mate van maatschappelijke impact	Totaal
Onderhoudsniveau straatmeubilair verlagen of stoppen.	schaven	Direct	2026	€ 10.000			Straatmeubilair wordt niet (goed) onderhouden en raakt in verval ook kan niet alles meer worden vervangen. Op termijn een afname in het aantal stuks straatmeubilair, lelijk aanzicht door slecht onderhoud. het onderhoudsniveau ligt al laag (B/C in de wijken). In centrum op A, maar verlaging zal hier duidelijk zichtbaar zijn en leiden tot meer klachten.	5	1	4	3	4	17
De gedragscampagnes voor de Verkeersveiligheid stoppen.	schrappen	Direct	2026	€ 8.500			Vrijwel alle gedragscampagnes en daaraan verwante voorzieningen in de openbare ruimte worden geschrapt. Kinderen, jeugd en volwassen weggebruikers worden vrijwel niet meer bereikt. Dit zal leiden tot minder bewust en minder veilig verkeersgedrag van alle weggebruikers waarvoor de campagnes zijn bedoeld. Door minder uitgaven vervalt ook de 75% subsidie van de provincie. Er wordt dus in totaal voor zo'n 38.000 minder uitgevoerd hetgeen 8.500 bespaart bij de gemeente.	5	1	5	5	3	19
Wegen en onderhoud; kwaliteitsniveau Centrum verlagen van A naar B.	schaven	Direct	2026	€ 40.000			Bewoners, bezoekers en winkeliers zullen een degradatie ervaren van de toestand van de wegen, parkeerplaatsen, fietspaden, trottoirs. Als het er minder netjes uitziet, neemt de kans op vervuiling en verrommeling toe. Dit kan ook iets met het veiligheidsgevoel van inwoners en bezoekers doen. De verwachting is dat dit niveau nog geen negatief effect heeft op de levensduur van de genoemde elementen. Een nog lager niveau is kapitaalvernietiging: kost per saldo meer dan het bespaard.	4	2	5	2	3	16
Doorbelasten werkelijke kosten voor de aanleg van inritten / uitritten.	transformeren	Direct	2026	€ 5.000			Tarieven voor het aanleggen van inritten worden kostendekkend doorbelast aan inwoners waardoor zij meer gaan betalen dan nu. Dit betekent prijsverhoging voor de individuele inwoner, maar niet meer voor de samenleving als geheel.	5	1	5	5	5	21
Groen; weghalen vijfsterrenbakken met 1 jarige planten.	schrappen	Direct	2026	€ 22.000	€ 30.000	Weghalen sterren en opslaan.	Minder aantrekkelijke toegangswegen en centrum in de zomermaanden.	5	2	5	3	5	20
Groen; weghalen hanging baskets en pyramiden centrum.	Schrappen	Direct	2026	€ 18.000	€ 5.000	Weghalen beugels van lantaarnpalen (niet perse noodzakelijk).	Minder aantrekkelijke toegangswegen en centrum in de zomermaanden.	5	2	5	3	5	20
Groen; weghalen bloembakken centrum.	Schrappen	Direct	2026	€ 17.000	€ 30.000	Weghalen bakken en nieuwe betonelementen bij markt tegen inrijden auto's.	Minder aantrekkelijke toegangswegen en centrum in de zomermaanden.	5	2	5	3	5	20
Groen; geen kerstboom op markt.	schrappen	Direct	2026	€ 1.000			Minder sfeer in centrum in de kerstperiode.	5	1	5	3	2	16
Groen; uitloopveldjes weghalen.	schrappen	Direct	2026	€ 38.000	p.m.	Kosten zijn er zeker echter nog niet berekend.	Mogelijk meer overlast hondenpoep en meer klachten hierover, maar dit is een hoge mate van onzekerheid. Alternatief zou kunnen zijn hondenbelasting weer invoeren.	5	2	5	4	4	20
Groen; afvalbakken hondenpoep weghalen.	schrappen	Direct	2026	€ 54.000	p.m.	Kosten zijn er zeker echter nog niet berekend.	Mogelijk meer overlast hondenpoep en maar klachten hierover, maar dit is een hoge mate van onzekerheid. Alternatief zou kunnen zijn hondenbelasting weer invoeren.	5	3	4	4	4	20

Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilverbaarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten	Toelichting frictiekosten	Consequentie voor de samenleving	Mate van onomkeerbaarheid	Mate van bijdrage ombuigingsopgave	Mate van waterbeheer	Mate van toekomstperspectief	Mate van maatschappelijke impact	Totaal
Opheffen Verkeersinrichtinginstallatie Wiedenbroek & Zeedijk.	schrappen	Direct	2026	€ 5.000	€ 2.000	Kosten om de installatie te verwijderen en af te voeren.	Geen verkeerslichten meer bij de voetgangersoversteekplaatsen voor senioren van het Saalmerink en Het Wiedenbroek. Verkeers technisch maakt dit niet veel uit, bij een VOP (voetgangersoversteekplaats) geldt er al een voorrangssituatie. Gevoelsmatig gaan mensen dit als lastig ervaren omdat de verkeerssituatie als onduidelijker ervaren wordt voor de situatie bij het verzorgingshuis.	5	1	5	5	4	20
Leerlingenvervoer anders organiseren conform de reeds ingezette beleidslijn.	transformeren	Direct	2026	€ 183.200			Door meer te kijken naar zelfredzaamheid van een kind en de ouders wordt gekeken naar de diverse mogelijkheden zoals reizen met OV of met een fiets i.p.v. vervoer met taxi. Bij vervoer met taxi is het ophalen en brengen van en naar een opstapplaats geïntroduceerd. Ook Werken met opstapplaatsen omdat dit de reistijd verkort. Dit vereist inspanning van ouders en leerlingen en kost voor hen tijd om deze verandering in te passen. Dit leidt tot meer klachten en bezwaren van ouders. € 291.800 is reeds gerealiseerd in 2024 en financieel verwerkt in de Begroting 2025.	5	5	5	5	2	22
Personeelskosten verlagen op SPUK OnderwijsAchterstandenBeleid.	schaven	Direct	2026	€ 20.000			Voor dit deel van de specifieke uitkering kan vanuit de samenleving geen beroep worden gedaan voor financiering van initiatieven. Personele kosten van alle betrokkenen, dus ook de ambtelijke inzet in het kader van OAB, mogen bekostigd worden uit de specifieke uitkering.	5	5	5	5	5	25
Aangepaste werkwijze voor de indicatiestelling Wmo maatwerkvoorzieningen.	transformeren	Direct	2026	€ 50.000		voor de totale transformatie van de jeugdzorg is het van belang de beleidsinzet op jeugd te versterken zodat hier ook actief op gestuurd kan worden. Dit vereist de inzet van een jeugdregisseur voor de duur van 2 jaar waarna gekeken wordt of verlenging of	Door de aangepaste werkwijze in de Noaberpoort zullen inwoners vaker een beroep moeten doen op hun eigen sociaal netwerk of voorliggende voorzieningen. We zoeken hierbij de randen van de wet en onze lokale regelgeving op. Dit kan het volgende betekenen: meer druk op sociaal netwerk/omgeving, kan leiden tot overbelasting van het sociale netwerk met als risico dat de inwoner hier geen beroep meer op kan doen. Dit leidt weer tot meer aanvragen bij de gemeente. Beperkte deelname aan de samenleving, omdat alleen het hoogst noodzakelijke wordt toegekend.	3	3	3	5	3	17
Aangepaste werkwijze voor de indicatiestelling Wmo PGB vervoer ondersteuning maatschappelijke deelname (OMD).	transformeren	Direct	2026	€ 30.000			We kijken kritischer naar dagbesteding Wmo en jeugdhulp. Daarom is minder vervoer nodig. Het terughoudend indiceren op dagbesteding voor jeugd en volwassenen heeft tot gevolg dat er meer fysieke en emotionele druk ontstaat bij mantelzorgers en gezinnen. Inwoners die baat hebben bij dagbesteding zullen vaker (langer) ambulant geholpen moeten worden. Voor (volwassen) inwoners met bijvoorbeeld dementie, een verstandelijke beperking of GGZ problematiek kan dit betekenen dat ze onthouden worden van het gevoel een zinvolle invulling te hebben van hun dag en ze zullen een groter sociaal isolement ervaren.	3	2	3	5	3	16
Toekenning van 2-wekelijks Huishoudelijk ondersteuning voor nieuwe indicaties.	transformeren	Direct	2026	€ 118.000			Inwoners die een nieuwe indicatie HO aanvragen worden beoordeeld op hun eigen kracht en ontvangen vervolgens wel of niet een indicatie. Bij wel een indicatie en nog eigen mogelijkheden wordt 1 x per 2 weken HO toegekend. Voorheen ontvingen alle aanvragers een indicatie voor wekelijkse HO.	4	5	4	5	2	20
Aangepaste werkwijze voor de indicatiestelling Wmo dagbesteding (ZIN).	transformeren	Direct	2026	€ 100.000			Het terughoudend indiceren op dagbesteding Wmo heeft tot gevolg dat er meer fysieke en emotionele druk ontstaat bij mantelzorgers en gezinnen. Inwoners die baat hebben bij dagbesteding zullen vaker (langer) ambulant geholpen worden. Voor (volwassen) inwoners met bijvoorbeeld dementie, een verstandelijke beperking of GGZ problematiek kan dit betekenen dat ze onthouden worden van het gevoel een zinvolle invulling te hebben van hun dag en ze zullen een groter sociaal isolement ervaren.	3	5	3	5	3	19
Professionalisering regievoering Wmo-regisseurs. Betreft onder meer: gespreksvoering, probleemoplossend werken, zorgvuldige analyse ten behoeve van positieve gezondheid.	transformeren	Direct	2026	€ 25.000			De andere manier van werken waarbij de hulpvraag uitgebreider onderzocht wordt en er meer aandacht is voor mogelijke oplossingen voorliggend kan er toe leiden dat jeugdigen, na triage, langer moeten wachten voordat zij gesproken worden en kan uitmonden in een andere oplossing dan een individuele jeugdhulpvoorziening. Langer wachten kan leiden tot verergering van de problematiek (door middel van triage worden jeugdigen met problematiek die een urgente oplossing behoeft in beeld gebracht en direct geholpen).	4	5	3	5	3	20
Professionalisering regievoering Wmo-regisseurs. Betreft onder meer: gespreksvoering, probleemoplossend werken, zorgvuldige analyse.	transformeren	Indirect	2027	€ 25.000			De andere manier van werken waarbij de hulpvraag uitgebreider onderzocht wordt en er meer aandacht is voor mogelijke oplossingen voorliggend kan er toe leiden dat jeugdigen, na triage, langer moeten wachten voordat zij gesproken worden en kan uitmonden in een andere oplossing dan een individuele jeugdhulpvoorziening. Langer wachten kan leiden tot verergering van de problematiek (door middel van triage worden jeugdigen met problematiek die een urgente oplossing behoeft in beeld gebracht en direct geholpen).	3	5	3	5	3	19

Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilv- baarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten	Toelichting frictiekosten	Consequentie voor de samenleving	Mate van onomkeer- baarheid	Mate van bijdrage ombuigin- gs- opgave	Mate van waterbe- deffect	Mate van toekomst- perspecti- ef	Mate van maatsch- appelijke impact	Totaal
Besparing op de was- en strijksevice.	schrappen	Direct	2026	€ 27.580			Als gevolg van een nieuwe aanbesteding wordt een besparing verwacht op deze voorliggende voorziening. Er bestaat de mogelijkheid dat de strijkservice komt te vervallen, wat tot een versobering van de dienstverlening kan leiden. Hierdoor zal een groep die gebruik maakt van de voorziening op eigen kracht andere maatregelen moeten nemen.	4	2	5	5	2	18
Schrappen van de strijkservice.	schrappen	Direct	2026	€ 6.840			Er bestaat de mogelijkheid om de strijkservice niet meer aan te bieden, wat tot een versobering van de dienstverlening kan leiden. Hierdoor zal een groep die gebruik maakt van de voorziening op eigen kracht andere maatregelen moeten nemen. Dit vraagt wel een aanpassing van de verordening.	4	1	5	5	2	17
Inzet van vrijwilligers Humanitas afbouwen 2026.	Schrappen	Direct	2026	€ 18.500			Humanitas voert, met geschoolde vrijwilligers, voor inwoners van Haaksbergen diverse activiteiten uit zoals Match (voor jongeren tussen 12 en 25 jaar met een hulpvraag), BOR (begeleide omgangsregeling bij scheidingen) en Tandem (voor mensen vanaf 25 jaar in een isolement). In overleg met Humanitas is besloten de activiteiten in 2025 en 2026 af te bouwen en uiteindelijk te beëindigen. Dit betekent dat inwoners van Haaksbergen geen gebruik meer kunnen maken van de activiteiten van Humanitas. Gezinnen waar complexe problematiek speelt kunnen niet meer op een laagdrempelige wijze worden geholpen door vrijwilligers met als gevolg dat we duurdere maatwerkvoorzieningen moeten inzetten.	5	1	3	5	5	19
Inzet van vrijwilligers Humanitas afbouwen 2027		Direct	2027	€ 5.000			Humanitas voert, met geschoolde vrijwilligers, voor inwoners van Haaksbergen diverse activiteiten uit zoals Match (voor jongeren tussen 12 en 25 jaar met een hulpvraag), BOR (begeleide omgangsregeling bij scheidingen) en Tandem (voor mensen vanaf 25 jaar in een isolement). In overleg met Humanitas is besloten de activiteiten in 2025 en 2026 af te bouwen en uiteindelijk te beëindigen. Dit betekent dat inwoners van Haaksbergen geen gebruik meer kunnen maken van de activiteiten van Humanitas. Gezinnen waar complexe problematiek speelt kunnen niet meer op een laagdrempelige wijze worden geholpen door vrijwilligers met als gevolg dat we duurdere maatwerkvoorzieningen moeten inzetten.	5	1	3	5	5	19
Verschuiving gemeentelijk budget inburgering naar budget vanuit SPUK voor uitvoering maatschappelijke begeleiding inburgeraars.	schaven	Direct	2027	€ 127.500			Geen	5	5	5	5	5	25
Stopzetten Jeugdfonds Sport & Cultuur.	schaven	Direct	2026	€ 30.000			De gevolgen voor de maatschappij zijn groot. Kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm kunnen niet meer deelnemen aan sportactiviteiten en culturele activiteiten.	3	3	4	5	3	18
Stopzetten Volwassenenfonds Sport & Cultuur.	schaven	Direct	2026	€ 45.000			Eind 2023 heeft de raad extra budget beschikbaar gesteld voor het minimabeleid (125.000 euro). Van dit budget wordt voorgesteld om 45.000 euro in het kader van het ravinjaar niet meer in te zetten. Dit bedrag is gereserveerd om in te zetten voor het Volwassenenfonds Sport & Cultuur, waarvan de pilot is gestart in 2024 en loopt tot en met 2025. Door 45.000 euro niet meer structureel in te zetten stopt het Volwassenenfonds Sport & Cultuur in 2026. De gevolgen voor de inwoners is dat de inwoners met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm van 18 jaar en ouder niet (meer) kunnen deelnemen aan sportactiviteiten en culturele activiteiten. Dit betekent in de praktijk dat de kinderen tot 18 jaar in een gezin wel sporten en de ouders niet. Verder betekent dit dat wanneer kinderen die 18 jaar worden en gebruik maken van het Jeugdfonds Sport & Cultuur moeten stoppen met het sporten of de culturele activiteit.	3	3	4	5	3	18
Stopzetten ondersteuning deelname meispektakel.	schaven	Direct	2026	€ 5.000			Voor het Meispektakel is 5000 euro beschikbaar van uit het minimabeleid om alle basisschoolkinderen kermismunten te geven voor het Meispektakel. Het Meispektakel is het jaarlijkse kermisevent van Haaksbergen. Op deze manier werd er geen onderscheid gemaakt tussen kinderen die vallen onder de minima en de andere kinderen. Door 5000 euro te schrappen worden er geen kermismunten meer verstrekt aan alle basisschool kinderen. In voorgaande jaren werden voor de kinderen van de minima kermismunten beschikbaar gesteld. De gevolgen zijn dat de kinderen, die gebruik maken van het minimabeleid niet kunnen deelnemen aan de kermisactiviteiten van het Meispektakel. Een deel van de Haaksbergse kinderen kan hierdoor niet meer actief mee doen aan het Meispektakel.	4	1	3	5	3	16

Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilverbaarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten	Toelichting frictiekosten	Consequentie voor de samenleving	Mate van onomkeerbaarheid	Mate van bijdrage ombuigingsopgave	Mate van waterbedeffect	Mate van toekomstperspectief	Mate van maatschappelijke impact	Totaal
P-wet ondersteuning minima.	schaffen	Direct	2026	€ 35.000			Vanuit het Rijk zijn er structureel extra middelen beschikbaar gesteld. Voor Haaksbergen is dit 35.000 euro. Deze middelen zijn het afgelopen jaar ingezet om de doelgroep minima extra te ondersteunen door deel te nemen aan de acties van het nationaal fonds kinderhulp (rugtas voor kinderen met zomeractiviteiten, die niet op vakantie kunnen) en de eindejaarsactie VVV bon. Door 35.000 euro te schrappen neemt Haaksbergen niet meer deel aan de landelijke acties van het NFK of de acties van de uitvoeringsorganisatie met Hengelo en Borne. De gevolgen zijn dat de inwoners die een inkomen hebben tot de bijstandsnorm van 120% geen extra ondersteuning meer krijgen voor het gezin of de kinderen. Het gaat om ondersteuning/activiteiten die voor andere gezinnen gebruikelijk zijn bijvoorbeeld (schoolspullen, zomeractiviteiten of een bon de dure decembermaand). Hier zouden we kunnen kijken wat samenwerkingspartners kunnen inzetten zoals stop armoede, rotary, voedselbank. Ondernemersvereniging, zij aan zij.	3	2	3	5	3	16
Niet actief sturen op inclusie-maatregelen bij projecten.	schrappen	Direct	2026	€ 15.000			Alleen uitgaan van eenmalig budget in 2025 voor realisatie beleid. Verder geen cofinanciering fysieke maatregelen. Dit heeft tot gevolg dat we het risico lopen dat inwoners zich minder goed maatschappelijk kunnen voegen. Je legt bijvoorbeeld geen speciale aandacht op het aanpassen van de openbare ruimte en het toegankelijk maken van voorzieningen voor iedereen. Dit kan tot gevolg hebben dat er op individueel niveau vaker om maatwerkvoorzieningen wordt gevraagd vanuit bijvoorbeeld de WMO. Je loopt ook het risico dat inwoners ongewenst in een isolement komen waar ze d.m.v. individuele begeleiding of een groepsaanbod weer uitgehaald moeten worden. Deze inspanningen kunnen op een andere post weer tot een verhoging zorgen.	5	1	3	3	2	14
Niet actief sturen op inclusie-maatregelen bij projecten.	schrappen	Direct	2027	€ 10.000			idem	5	1	3	3	2	14
Sturing op verwijzingen jeugd GGZ praktijkondersteuners en huisartsen.	transformeren	Indirect	2027	€ 75.000	€ 116.590	De capaciteit voor een regisseur die nodig is om te kunnen sturen op de verwijzingen door de praktijkondersteuners en de huisartsen is op dit moment niet beschikbaar. Hiervoor zal iemand (in eerste instantie) tijdelijk (pilotperiode van minimaal 1 tot 2 jaar) in dienst moeten worden genomen. Afhankelijk van het aantal uren (16 of 24 uur per week) gaat het om een bedrag van ongeveer € 40.000 of € 60.000 per jaar.	Inwoners met een vraag op het gebied van jeugdzorg ontvangen minder vaak dan nu geïndiceerde jeugdzorg via de huisarts (en/of POH Jeugd-ggz). Er wordt een groter beroep gedaan op het sociaal netwerk en voorliggende voorzieningen. Ouders zijn vaak op zoek naar een verklaring voor het gedrag of de problematiek van hun kind. Deze verklaring zullen zij soms niet meer krijgen in de vorm van diagnostiek.	5	4	5	5	5	24
Effecten van de maatregelen hervormingsagenda jeugd zoals Professionalisering regievoering jeugdregisseurs en maatregelen inkoop jeugd.	transformeren	Indirect	2026	€ 50.000	€ 174.886	voor de totale transformatie van de jeugdzorg is het van belang de beleidsinzet op jeugd te versterken zodat hier ook actief op gestuurd kan worden. Dit vereist de inzet van een jeugdregisseur voor de duur van 2 jaar waarna gekeken wordt of verlenging of structurele inzet noodzakelijk is.	Aansluitend bij de visie willen we inzetten op demedicalisering en sterkere ondersteuning in het voorveld. Je loopt wel het risico op meer bezwaar en beroep omdat jeugdigen/ouders niet datgene krijgen waarop zij gehoopt/verwacht hadden. Dit is wel afhankelijk van autonome ontwikkelingen (toename en type jeugdproblematiek) en de medewerking van zowel de externe verwijzers als de aanbieders. Daarnaast treedt er met deze bezuiniging een verschuiving op van ambulant naar voorliggende voorzieningen. Het aanbod aan voorliggende voorzieningen moet dan wel beschikbaar zijn om de bezuiniging te kunnen realiseren. Met de bezuiniging op voorliggende voorzieningen zoals Wijkkracht en subsidies lopen we het risico dat deze bezuiniging niet gehaald wordt (waterbedeffect met bezuiniging Wijkkracht).	3	4	4	4	4	19
Effecten van de maatregelen hervormingsagenda jeugd zoals Professionalisering regievoering jeugdregisseur en maatregelen inkoop jeugd.	transformeren	Indirect	2027	€ 50.000			Aansluitend bij de visie willen we inzetten op demedicalisering en sterkere ondersteuning in het voorveld. Je loopt wel het risico op meer bezwaar en beroep omdat jeugdigen/ouders niet datgene krijgen waarop zij denken recht te hebben. Dit is afhankelijk van autonome ontwikkelingen (toename en type jeugdproblematiek) en de medewerking van zowel de externe verwijzers als de aanbieders. Daarnaast treedt er met deze bezuiniging een verschuiving op van ambulant naar voorliggende voorzieningen. Het aanbod aan voorliggende voorzieningen moet dan wel beschikbaar zijn om de bezuiniging te kunnen realiseren. Met de bezuiniging op voorliggende voorzieningen zoals Wijkkracht en subsidies lopen we het risico dat deze bezuiniging niet gehaald wordt (waterbedeffect met bezuiniging Wijkkracht).	3	4	4	4	4	19

Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilver- baarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten	Toelichting frictiekosten	Consequentie voor de samenleving	Mate van onomke- rbaarheid	Mate van bijdrage ombuigin- gs- opgave	Mate van waterbe- deffect	Mate van toekomst perspecti- ef	Mate van maatsch- appelijke impact	Totaal
Verschuiving budget voorschools overlegteam van gemeentelijke middelen naar Onderwijsachterstandenbeleid.	Transformeren	Direct	2026	€ 21.000			De huidige inzet voor het voorschoolsoverlegteam wordt betaald uit gemeentelijke middelen. Deze inzet kan echter ook uit de middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid (OAB) betaald worden. Dit betekent dat er geen gevolgen voor de samenleving zijn omdat de werkzaamheden ongewijzigd worden voortgezet. Alleen de bekostiging wijzigt.	5	2	5	5	5	22
maximering van het uurtarief in lokale (vangnet)regelingen op het niveau van het landelijk maximum tarief voor kinderopvang met sociaal-medische indicatie.	schaven	Direct	2026	€ 15.000			Versobering van het vergoede maximum uurtarief. Dit betekent dat als het uurtarief van een opvangaanbieder hoger is dan het vergoede tarief ouders zelf moeten aanvullen tot het werkelijke tarief. Dit kan ertoe leiden dat ouders geen of minder gebruik maken van deze regeling terwijl dit vanuit hulpverleningsperspectief wel als wenselijk wordt gezien. De maximering van het uurtarief in lokale (vangnet)regelingen op het niveau van het landelijk maximum tarief voor dagopvang, is in de meeste gemeenten gebruikelijk.	5	1	4	5	4	19
Transformatie dienstverlening Wijkkracht in lijn met de visie Sociaal Domein obv de structurele financiering en vertalen in prestatieafspraken Wijkkracht: doorlopen van alle producten van Wijkkracht om voortgang te bepalen.	transformeren	Indirect	2026	€ 70.000			Beschikbaarheid van voorliggende voorzieningen kan minder worden voor inwoners. 1e Jaar 5%. Let op: als je dit doet betekent dat je ook minder veerkracht voorliggend hebt en dus minder goed in staat bent om verschuiving van geïndiceerde jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning naar voorliggende voorzieningen op te pakken (waterbedeffer met bezuinigingen Wmo en jeugdhulp)). Nu al wordt in het verdeeloverleg 2 van de 3 casussen voorliggend opgepakt.	3	2	5	5	4	19
Transformatie dienstverlening Wijkkracht in lijn met de visie Sociaal Domein obv de structurele financiering en vertalen in prestatieafspraken Wijkkracht: doorlopen van alle producten van Wijkkracht om voortgang te bepalen.	transformeren	Indirect	2027	€ 70.000			Beschikbaarheid van voorliggende voorzieningen kan minder worden voor inwoners. 2e Jaar 5% extra (totaal 10%). Let op: als je dit doet betekent dat je ook minder veerkracht voorliggend hebt en dus minder goed in staat bent om verschuiving van geïndiceerde jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning naar voorliggend op te pakken. Nu al wordt in het verdeeloverleg 2 van de 3 casussen voorliggend opgepakt.	3	2	5	5	4	19
10% bezuinigen op kleine subsidies stichtingen verenigingen en initiatieven.	schaven	Direct	2026	€ 13.696			Zo'n 55 verenigingen, stichtingen en initiatieven verdelen 140000 euro aan subsidies die versterking geven aan de sociale cohesie, verbondenheid en ook een eerste ondersteuning geven aan mensen die eenzaam zijn, of niet lekker in hun vel zitten doordat zij een zinvolle besteding van hun tijd hiermee vinden of geholpen worden door een van deze initiatieven.	2	4	2	2	1	11
Transformatie: samenspel dagbesteding en algemene voorzieningen.	schrappen	Indirect	2027	€ 127.000			Het inventariseren van de mogelijkheden rondom het samenspel tussen dagbesteding en algemene voorziening.	1	5	3	4	3	16
Subsidiebedrag dagbesteding De Greune bijgesteld naar het niveau van 2023.	schaven	Direct	2026	€ 8.000			De bijdrage 2025 is bijgesteld naar niveau 2023. Dit betekent voor de deelnemers/inwoners geen extra inzet/ondersteuning ook als dit beter zou zijn.	5	1	4	5	5	20
Ruimtelijke ontwikkeling-doorbelasten van de kosten van externe expertise aan de initiatiefnemers.	transformeren	Direct	2025	€ 40.000			Extra kosten voor initiatiefnemers. Inwinnen van externe adviezen worden in rekening gebracht bij de initiatiefnemers. De plankosten in de exploitatiebijdragen worden verhoogd. Hiermee zijn wij in lijn met de ons omliggende gemeentes en landelijk beleid.	4	3	5	5	4	21
Inzet energiecoaches stopzetten.	schrappen	Direct	2026	€ 15.000			Geen gratis onafhankelijke adviesmogelijkheid meer voor inwoners. Coaches hebben dan geen rol meer. Systemen en website die energiecoaches ondersteunen zijn dan niet meer toegankelijk voor inwoners. De kosten van het wegvallen van de energiecoaches wegen niet op tegen de baten. Daarnaast zorgt dit voor een drempel voor inwoners om energiebesparingen uit te voeren.	2	1	5	3	3	14
Website Sterk samen duurzaam en website Energiecorporatie stopzetten.	schrappen	Direct	2026	€ 800		Tijd nodig om alles over te hevelen naar website haaksbergen.nl. Overtaken aan communicatie.	Het duurzaamheidsmerk van de gemeente Haaksbergen hef je op. Relevante deels verplichte informatiestromen moeten dan elders worden ondergebracht binnen haaksbergen.	5	1	4	4	5	19
Klimaatabonnement (kennisbank) opzeggen.	schrappen	Direct	2026	€ 900			Stockbeelden en teksten kunnen hier afgehaald worden waardoor de informatievoorziening naar de inwoners efficiënter wordt en kwalitatief beter gaat. Indien deze taak wel behouden blijft dan zal dit een extra tijdsinzet vragen van medewerkers waardoor de baten niet tegen de kosten opwegen.	5	1	4	4	5	19

Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilverb- baarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten	Toelichting frictiekosten	Consequentie voor de samenleving	Mate van onomke- rbaarheid	Mate van bijdrage ombuigin- gs- opgave	Mate van waterbe- deffect	Mate van toekomst perspecti- ef	Mate van maatsch- appelijke impact	Totaal
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed door te incidenteel te investeren structureel besparingen realiseren op energiekosten.	besparingen	Indirect	2027	€ 52.000	€ 476.000	Enmalige investering van € 475.000 zorgt voor een jaarlijkse besparing van € 52.000.	Gemeentes hebben de wettelijke verplichting om maatschappelijk vastgoed te verduurzamen indien de terugverdiendtijd minder dan 5 jaar is. Het genoemde bedrag van € 121.300,- dekt een deel van de eerder genoemde €476.000,-. Indien dit bedrag wegvalt zal de volledige € 476.000,- gedekt moeten worden uit de algemene middelen. Deze besparing op energiekosten van panden als onder andere de kappen, sporthal etc. kan je terughalen door mindering op subsidie te bewerkstelligen. Mogelijk kunnen de gebruikers mee-investeren. Maatschappelijk vastgoed is opgenomen in de Raadsafspraken, hier voldoe je dan niet aan. Terugverdiencapaciteit wordt teniet gedaan. Kosten blijven toenemen. Daarnaast voldoen je niet aan wettelijke afspraken ten aanzien van verduurzaming gemeentelijk vastgoed. De raming voor verduurzaming van al het gemeentelijk vastgoed, dus ook het vastgoed met een terugverdiendtijd van lange dan 5 jaar, bedraagt incidenteel € 12,5 mln. Tot 2050. De nog vast te stellen gemeentelijke duurzaamheidsvisie gaat uit van 2035. Boete leidt tot een hoog waterbedeffect en extra kosten intern en naar sociale partners.	3	3	2	3	3	14
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed via structurele financiering stopzetten/uitstellen en ipv de incidentele investering te doen.	schrappen	Direct	2026	€ 131.300			Gemeentes hebben de wettelijke verplichting om maatschappelijk vastgoed te verduurzamen indien de terugverdiendtijd minder dan 5 jaar is. Het genoemde bedrag van € 131.300,- dekt een deel van de eerder genoemde €476.000,-. Indien dit bedrag wegvalt zal de volledige € 476.000,- gedekt moeten worden uit de algemene middelen. Deze besparing op energiekosten van panden als onder andere de kappen, sporthal etc. kan je terughalen door mindering op subsidie te bewerkstelligen. Mogelijk kunnen de gebruikers mee-investeren. Maatschappelijk vastgoed is opgenomen in de Raadsafspraken, hier voldoe je dan niet aan. Betreft vaak grote verduurzamingsinvestering die maatschappelijke partners en sociale partners zelf niet kunnen bekostigen. Dit leidt tot kosten toename voor zowel die partijen als de gemeente zelf. Als er niet geïnvesteerd wordt, lopen de energiekosten op en dat leidt tot extra subsidieaanvragen/kosten. Dit blijkt ook uit de aanvragen van de subsidie verduurzaming maatschappelijke vastgoed afgelopen jaren. De wil is er wel, maar de financiën ontbreken bij de partijen.	3	5	2	2	2	14
Indien besloten wordt om de wettelijk verplichte verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed niet door te voeren kan de bijbehorende formatieplaats opgeheven worden	schrappen	Indirect	2027	€ 82.000			Gemeentelijk vastgoed wordt niet verder verduurzaamd. Geen formatie om de hiervoor benodigde werkzaamheden uit te voeren. Gemeente is niet in lijn met het landelijke beleid en geeft niet het goede voorbeeld. Iemand anders moet de wettelijke verplichtingen uitvoeren. of anders volgt een boete. Imago als gemeente mbt duurzaamheid is erg slecht. toezicht en handhaving krijgt minde rvoet aan de grond. Raakt maatschappelijke vastgoed in de breedste zin: sporthallen, theater etc.).	4	5	3	2	4	18
Stopzetten van al het overige duurzaamheidsbeleid met name netcongestie en windbeleid.	schrappen	Direct	2026	€ 30.000	€ 110.000		We veranderen van een proactieve gemeente in een re-actieve gemeente op het gebied van energietransitie/duurzaamheid waardoor Haaksbergen één van de laatste gemeentes zal worden waar netcongestie door Enexis aangepakt gaat worden. Ook kunnen er geen energiehub's worden opgestart en initiatieven ter voorkoming van netcongestie kunnen niet of nauwelijks worden opgestart wegens het ontbreken van dit beperkte aanjaagbudget. We verliezen de aansluiting in de regio en met de provincie omdat we niet alle overleggen kunnen bemenen. In dit budget zitten tevens middelen om onze inwoners en ondernemers te ondersteunen door middel van goede communicatie rondom duurzaamheid. Naast de hoofdthema's netcongestie en windbeleid zullen ook de andere thema's zoals groengas, stikstof, warmtenet en energietransitie te lijden hebben onder het wegvallen van dit budget. Ook hierin zal de gemeente een re-actieve rol moeten aannemen. Het budget zal worden aangewend voor opstarten van energiehub's en andere initiatieven ter voorkoming van netcongestie. Het voeren van een juiste communicatie rondom thema's als netcongestie en wind. Tot slot zal het gebruikt worden voor het inkopen van specialistisch advies op het gebied van netcongestie.	4	2	1	2	1	10
Begrotingsprogramma 0 (Bestuur en Ondersteuning): reduceren structureel budget uitvoering meerjarig programma 'Haaksbergen Ster(ker) in Ontwikkeling'.	schaven	Direct	2026	€ 30.000			Geen directe consequenties voor de samenleving. In de uitvoering van het programma zijn we minder flexibel in het oppakken van acties die direct om financiële middelen vragen. Minder financiële bewegingsvrijheid.	5	2	5	5	5	22
Begrotingsprogramma 0 (Bestuur en Ondersteuning): reduceren van het structureel budget voor internationale samenwerking (Ahaus/Nagykoros).	schaven	Direct	2026	€ 6.000			Geen directe consequenties voor de samenleving. Het verlagen van het budget kan tot gevolg hebben dat een (grottere) eigen bijdrage wordt gevraagd voor de deelname aan de radenreis.	5	1	5	5	5	21

Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilv- baarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten	Toelichting frictiekosten	Consequentie voor de samenleving	Mate van onomke- rbaarheid	Mate van bijdrage ombuigin- gs- opgave	Mate van waterbe- deffect	Mate van toekomst perspecti- ef	Mate van maatsch- appelijke impact	Totaal
Programma 0 (Bestuur en Ondersteuning): halveren van het collegebudget.	schaven	Direct	2026	€ 6.000			Geen direct consequenties. Het college heeft minder flexibiliteit in het uitvoeren van werkzaamheden waar kosten mee gemoeid gaan (heidagen, betaalde bijeenkomsten, etc.).	5	1	5	5	5	21
Programma 0 (Bestuur en Ondersteuning): collegepost 'onvoorzien' schrappen.	schrappen	Direct	2026	€ 40.000			Geen directe consequenties. Over de jaren heen wordt deze post onvoorzien nauwelijks benut.	5	2	5	5	5	22
Begrotingsprogramma 5 (Sport, cultuur en recreatie): kunstwerken (activiteiten) op verzekering besparen.	schaven	Direct	2026	€ 10.000			Geen directe maatschappelijke consequenties. De verzekering van kunstwerken is opgezegd. De commissie beeldende kunst wordt gesubsidieerd om bij schade etc. tot € 20k de reparatie te betalen. Alle schade boven het bedrag van € 20k is voor rekening van de gemeente. Dit houdt een (beperkt) risico voor de gemeenten.	5	1	4	5	5	20
Subsidieplafondbedrag bibliotheekwerk in de Begroting 2025 naar beneden bijstellen naar het aangevraagde en verleende subsidiebedrag.	schaven	Direct	2026	€ 20.000			Geen directe consequenties.	5	2	5	5	5	22
Subsidieplafondbedrag MBS in de Begroting 2025 naar beneden bijstellen naar het aangevraagde en verleende subsidiebedrag.	schaven	Direct	2026	€ 8.000			Geen directe consequenties.	4	1	5	5	5	20
Besparing op de brandverzekering n.a.v. nieuw aanbesteding.	schaven	Indirect	2026	€ 10.000			Geen directe consequenties. Afgelopen week hebben we onze verzekeringsmakelaar op bezoek gehad i.v.m. de aanbesteding van dit jaar. Het gaat hierbij om de brandverzekering. De voorspelling is dat er tussen de 10 en 15k te besparen is. Dit is uiteraard afhankelijk van de aanbesteding en de gunning hierin. Tijdspad aanbesteding is 1 besteksfase tot 1-10 de gunningsfase. Tegen die tijd kan de exacte premie berekend worden.	5	1	5	5	5	21
Schaven van 6% van de subsidies op Haaksbergen Promotie, musea en natuurbeheer.	schaven	Indirect	2027					3	3	4	2	3	15
Inflatiecorrectie doorvoeren op alle subsidies.	schaven	Direct	2026					3	3	4	2	3	15
Schrappen inhuurbudget.		Direct	2026	€ 59.000				5	3	5	5	5	23
Beëindiging deelname Twente Board via Bestuursvereenkomst Sociaal-Economische structuurversterking Twente.	schrappen	Indirect	2028	€ 250.950		Instemming van het bestuurlijk overleg benodigd over de financiële en organisatorische gevolgen van opzegging, met dien verstande dat het tussentijds opzeggen van de planperiode waaraan een partij zich gebonden heeft, in beginsel geen wijziging brengt in de financiële verplichtingen die partij voor die periode is aangegaan.	Minder middelen voor regionale financiering van projecten in Twente. Daarnaast verliest Haaksbergen positie in de regio (imago schade). Opzegtermijn van 24 maanden na instemming bestuurlijk overleg. Huidige looptijd Agenda van Twente eindigt na 2027. Alternatief is 6% korting (korting t.g.v. ravijnjaar op gemeentefonds) doorleggen op Twente Board. Instemming van alle deelnemende gemeenten voor benodigd. Dit leidt tot een structurele reductie van het budget van €13.500.	2	5	3	2	4	16
Bestuursvereenkomst Mobiliteit.	schrappen	Indirect	2028	€ 10.000	P.M.	Desintegratiekosten voor uittreedende partij. Opzegtermijn 24 maanden na instemming bestuurlijk overleg.	Belangen van Haaksbergen in regionale afstemming niet gehoord (mobiliteit, omgevingsvisie).	4	1	4	3	3	15
Bestuursvereenkomst Milieu, Duurzaamheid en Afval.	schrappen	Indirect	2028	€ 3.500	P.M.	Desintegratiekosten voor uittreedende partij. Opzegtermijn 24 maanden na instemming bestuurlijk overleg.	Belangen van Haaksbergen in regionale afstemming niet gehoord (duurzaamheidsopgaven, Twence, omgevingsvisie).	4	1	4	3	3	15
Gemeentelijk belastingkantoor Twente (GBT).	schaven	Direct	2026	€ 43.400			Alternatief is: uniforme taakstelling van 6% (€ 44.160) op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties. Consequentie: beperking van dienstverlening door gemeenschappelijke regelingen. Gevolgen voor samenleving afhankelijk van landingsplaats in de begroting van de afzonderlijke regelingen. GBT heeft in zijn kaderbrief laten zien invulling aan de opgave te kunnen geven, zonder maatschappelijke consequenties. We gaan normaal uit van een stijging van het tarief met 4,45%. Dit blijft nu gelijk. Dit geeft een voordeel van € 18.400. Samen met de bijdrage van € 25.000 is het in te boeken voordeel GBTwente voor 2026 en verder structureel € 43.400.	5	3	3	5	5	21
Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Omgevingsdienst Twente (ODT).	schaven	Indirect	2027	€ 59.640			Voor de Omgevingsdienst geldt dat het een mogelijke beperking oplevert tav inzet op vergunningverlening of handhaving. Gevolgen samenleving: meer (milieu)risico's. Zie toelichting * voor specificatie van 6% per GR. Dit percentage stemt overeen met de korting die gemeenten op het gemeentefonds krijgen. Inzet is afhankelijk van besluitvorming in AB van GR-en.	5	3	2	2	2	14

Ombuigingsmaatregelen	Maatregel	Verzilverb baarheid	Jaartal verzilv.	Omvang ombuiging	Frictiekosten	Toelichting frictiekosten	Consequentie voor de samenleving	Mate van onomke rbaarhei d	Mate van bijdrage ombuigin gs- opgave	Mate van waterbe deffect	Mate van toekomst perspecti ef	Mate van maatsch appelijke impact	Totaal
Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Recreatieschap Twente.	schaven	Indirect	2027	€ 6.480			Voor Recreatieschap Twente geldt zij dat drie recreatieparken en fietsroutes onderhouden. Mogelijk neemt onderhoud af of stijgen de kosten voor het gebruik van de parken. Zie toelichting * voor specificatie van 6% per GR. Dit percentage stemt overeen met de korting die gemeenten op het gemeentefonds krijgen. Inzet is afhankelijk van besluitvorming in AB van GR-en.	3	1	4	4	3	15
Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Stadsbank Oost-Nederland.	schaven	Indirect	2027	€ 9.900			Stadsbank verleent schuldhelpverlening. Dienstverlening op het gebied van schuldhelpverlening kan in de knel komen, indien niet op andere plaatsen (overhead) bezuinigd kan worden. Zie toelichting * voor specificatie van 6% per GR. Dit percentage stemt overeen met de korting die gemeenten op het gemeentefonds krijgen. Inzet is afhankelijk van besluitvorming in AB van GR-en.	3	1	2	3	2	11
Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Veiligheidsregio Twente (VRT).	schaven	Indirect	2027	€ 117.960			Veiligheidsregio Twente voorziet in risicobeheersing (preventief) en crisisbeheersing (repressief). Deze risico's worden vergroot indien dienstverlening van de VRT verminderd. Zie toelichting * voor specificatie van 6% per GR. Dit percentage stemt overeen met de korting die gemeenten op het gemeentefonds krijgen. Inzet is afhankelijk van besluitvorming in AB van GR-en.	3	5	1	3	2	14
Uniforme taakstelling 6% op gemeenschappelijke regelingen met openbare lichamen/bedrijfsvoeringsorganisaties: Samen Twente.	schaven	Indirect	2027	€ 95.160			SamenTwente vervult gezondheidstaken in de regio Twente. Met 3 professionele uitvoeringsorganisaties: GGD Twente, Vellig Thuis Twente (VTT) en Organisatie voor Zorg en Jeugdhulp (OZJT) en de 3 coalities: Kennispunt Twente, Twentse Koers en Samen14. De inzet op zorg kan worden verminderd indien SamenTwente dient te bezuinigen. Zie toelichting * voor specificatie van 6% per GR. Dit percentage stemt overeen met de korting die gemeenten op het gemeentefonds krijgen. Inzet is afhankelijk van besluitvorming in AB van GR-en.	2	5	3	3	2	15
Afspraken dienstverlening gemeenschappelijke regeling Samenwerking ICT Hengelo.	schaven	Direct	2026	€ 25.000			Geen consequenties voor de samenleving.	5	2	5	5	5	22
Twentse kracht: deelname stopzetten 1. Platform 2. Twentse School	schaven	Indirect	2027	€ 11.550	€ 16.500	Kosten overige deelnemers tot twee jaar na beëindiging. Kosten betreft een verwachting.	Bij beëindiging van deelname aan Twentse kracht verlaat Haaksbergen de interne Twentse arbeidsmarkt. Aannemelijk is een verslechterde arbeidsmarktpositie tov deelnemers aan Twentse Kracht. De Twentse school biedt opleidingen voor personeel tegen lage tarieven. Bij beëindiging worden deze opleidingen wellicht op andere wijze ingevuld, tegen hogere kosten.	5	1	3	3	3	15
**Stichting Groot Scholtenhagen (begrotingsruimte).	schaven	Direct	2026	€ 5.000		Uitsluitend geldend voor alternatief: Indien 6% korting (21.000) wordt bezuinigd op deze structurele subsidie is een redelijke termijn in acht te nemen. Afhankelijk van de verplichtingen van de stichting kan dat leiden tot een frictiejaar.	Aanvraag subsidie over 2025 is lager dan in begroting voorzien. Geen consequenties samenleving verwacht.	5	1	5	5	5	21
Inflatiecorrectie stopzetten op alle subsidies.	schaven	Direct	2026	n.t.b	n.t.b			3	1	3	4	4	15
Taakstelling van 6% van de subsidies op Haaksbergen Promotie, musea en natuurbeheer.	schaven	Indirect	2027	€ 11.550	€ 16.500			3	1	3	4	4	15
Gemeenschappelijke regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo.	schaven			n.t.b		Afhankelijk van nader met partners te bepalen ombuigingsmaatregelen.	Afhankelijk van nader met partners te bepalen ombuigingsmaatregelen. Betreft kwetsbare doelgroepen.	3	1	2	3	2	11

Totaal inventarisatie ombuigingen € 2.785.906 € 977.476

BIJLAGE 7 – LIJST INKOMSTENPOTENTIEEL

Ombuigingen Haaksbergen Lijst inkomstenpotentieel

Deze lijst omvat een overzicht van de mogelijkheden om extra inkomsten te genereren.

In de tabel hiernaast nogmaals het overzicht van de criteria en de verdeling van de scores.

Het toepassen van de criteria en daarmee het toekennen van de scores leiden tot een onderling vergelijk van de ombuigingsmaatregelen.

De scores zijn daarmee richtinggevend, niet maatgevend.

Hiermee is het mogelijk om deze tegen elkaar af te wegen om op basis daarvan tot samenstelling van de pakketten te komen.

Dit vraagt in de uiteindelijke afweging altijd maatwerk. Het toepassen van de criteria betreft daarmee geen wiskundige exercitie voor de afweging.

Criterium ↓ Score →	5	4	3	2	1
Mate van onomkeerbaarheid	Volledig omkeerbaar	Eenvoudig omkeerbaar	Beperkt omkeerbaar	Moeilijk omkeerbaar	Volledig onomkeerbaar
Mate van bijdrage ombuigingsopgave	≥ € 80.000	€ 60.000 - € 80.000	€ 40.000 - € 60.000	€ 20.000 - € 40.000	≤ € 20.000
Mate van waterbedeffect	Geen waterbedeffect	Gering waterbedeffect	Enig waterbedeffect	Aanzienlijk waterbedeffect	Zeernstig waterbedeffect
Mate van toekomstperspectief	Geen inbreuk op toekomstperspectief	Geringe inbreuk op toekomstperspectief	Enige inbreuk op het toekomstperspectief	Aanzienlijke inbreuk op het toekomstperspectief	Zeernstige inbreuk op het toekomstperspectief
Mate van maatschappelijke impact	Geen negatieve effecten	Geringe negatieve effecten	Enige negatieve effecten	Aanzienlijke negatieve effecten	Zeernstige negatieve effecten

Inkomstenmaatregel	Verwachting extra inkomsten	Consequentie voor de samenleving	Eventuele toelichting (Denk ook aan de doelgroepen mbt berichtgeving)	Mate van onomkeerbaarheid	Mate van bijdrage ombuigingsopgave	Mate van waterbedeffect	Mate van toekomstperspectief	Mate van maatschappelijke impact	Totaal
OZB verhogen met extra 1% (bovenop de reeds in de begroting voor 2026 opgenomen verhoging van 4,45%) levert € 75.743 op.	€ 75.743	Hogere huisvestingslasten: Huiseigenaren en eigenaren van andere onroerende zaken zullen meer belasting moeten betalen. Dit kan leiden tot hogere huisvestingslasten, wat vooral voor mensen met een laag inkomen een probleem kan zijn. Lasten stijgen per huishouden met € 5,18 per %.	Zie het document 'Rekenvoorbeelden OZB-verhoging' zoals deze als bijlage wordt opgenomen in de Kadernota 2026.	3	5	4	3	3	18
Afschaffing 60 m3 regeling riolering.	€ 17.000	De woonlasten blijven gelijk. Er vind een verschuiving plaats van rioolheffing naar OZB. De inwoners die nu een korting hebben, betalen wel iets meer en de andere inwoners iets minder. Hiertegenover kunnen we de OZB opbrengsten met 68.000 euro verhogen waarmee de woonlasten gelijk blijven. De rioolheffing daalt dus, en de ozb stijgt met hetzelfde bedrag. € 68.000 structureel In 2026,2027 en 2028 hebben we wel frictiekosten van 75%, 50% en 25% 2026 € 17.000 2027 € 34.000 2028 € 51.000 2029 € 68.000	Momenteel hebben inwoners die minder dan 60 m3 water verbruiken, een korting op het riooltarief. De uitvoeringskosten hiervoor bij GBTwente zijn erg hoog: 68.000 euro per jaar. Als we deze regeling opheffen, betalen de mensen die minder dan 60m3 water verbruiken een iets hoger tarief en de mensen die meer dan 60m3 water verbruiken een lager tarief. Per saldo zal het tarief gemiddeld gaan dalen omdat de kosten van 68.000 wegvallen. Hiertegenover kunnen we de OZB opbrengsten met 68.000 euro verhogen waarmee de woonlasten gelijk blijven. De rioolheffing daalt dus, en de ozb stijgt met hetzelfde bedrag. € 68.000 structureel In 2026,2027 en 2028 hebben we wel frictiekosten van 75%, 50% en 25% 2026 € 17.000 2027 € 34.000 2028 € 51.000 2029 € 68.000	5	1	5	5	4	20
Verhogen van tarieven voor gemeentelijke diensten: 1. Voor een uittreksel uit de BRP vragen wij bijvoorbeeld €8,50. Oldenzaal vraagt hiervoor bijvoorbeeld €14,70 en Enschede zelfs €19,40.	€ 3.400	Inwoner gaat meer betalen voor een uittreksel uit de BRP.	Structurele extra inkomsten: Inkomsten: 400 stuks * (extra inkomsten) €8,5 = 3400 Kostendekkendheid: €16,21 (onderzoek bureau: kostendekkingheid.nl).	5	1	5	5	4	20
Harmoniseren van toeristenbelasting naar het hoogste tarief. Daarmee komt tariefstelling op € 1,90 in 2027. Gemiddeld zit Haaksbergen dan zelfs nog onder het gemiddeld van 2024 (€ 2,14).	€ 12.200	Toerist gaat meer betalen voor een verblijf in Haaksbergen. Haaksbergen wordt in potentie een minder aantrekkelijke verblijfslocatie vanwege de kosten. Hierdoor kunnen er minder overnachtingen bij ondernemers in de recreatieve sector geboekt worden en horecabesteding.	10% verhoging. Totale inkomsten 2024: €122.000 1.Het tarief bedraagt per persoon per overnachting € 1,75. 2.In afwijking van het eerste lid, bedraagt het tarief per persoon per overnachting in een mobiel kampeeronderkomen, stacaravan en/of groepsaccommodatie € 1,25. Harmonisatie in hoger tarief.	5	1	5	3	5	19

Inkomstenmaatregel	Verwachting extra inkomsten	Consequentie voor de samenleving	Eventuele toelichting (Denk ook aan de doelgroepen mbt berichtgeving)	Mate van onomkeerbaarheid	Mate van bijdrage ombuigingsopgave	Mate van waterbed effect	Mate van toekomst perspectief	Mate van maatschappelijke impact	Totaal
Verhogen van forensenbelasting.	€ 10.000	Tweede huizenbezitter in Haaksbergen gaat meer belasting betalen.	10% verhoging. Totale inkomsten 2024: €101.000 4.De forensenbelasting bedraagt per jaar voor een in artikel 1 bedoelde gemeubilleerde woning en a.die deel uitmaakt van een belastingobject waarvan de waarde in het economisch verkeer is vastgesteld met toepassing van artikel 16, onderdeel e, van de Wet waardering onroerende zaken: € 152,38. b.waarvan de waarde in het economisch verkeer niet is vastgesteld met toepassing van artikel 16, onderdeel e, van de Wet waardering onroerende zaken met een waarde in het economisch verkeer en waarvan de waarde in het economisch verkeer: 1minder dan€ 113.000 € 403 2€ 113.000 of meermaar minder dan€ 308.000 € 617 3€ 308.000 of meermaar minder dan€ 384.000 € 911 4€ 384.000 of meermaar minder dan€ 497.000 € 1.377 5€ 497.000 of meermaar minder dan€ 611.000 € 2.079 6€ 611.000 of meermaar minder dan€ 724.000 € 2.781 7€ 724.000 of meermaar minder dan€ 838.000 € 3.483 8€ 838.000 of meer€ 4.184						
Invoeren van hondenbelasting.	€ 100.000	Financiële last voor hondeneigenaren: Hondeneigenaren zullen jaarlijks een bedrag moeten betalen voor het houden van hun hond(en). Dit kan vooral voor mensen met een laag inkomen een extra financiële last zijn.	Dit jaar heffen 121 van de 342 gemeenten hondenbelasting (35 procent), in 2023 waren dat er nog 136. (Cijfer uit 2024.) In Hengelo: voor de 1e hond, € 66,24 ; voor de 2e hond, € 109,44 ; voor de 3e hond, € 152,64 ; voor de 4e hond, € 195,84 ; voor de 5e en volgende hond, € 239,04 Gemeente Mook en Middelaar: €66.48 p/j en 99.72 voor elke volgende Gemiddeld: Gemiddeld betaalt de eigenaar van één hond in Nederland 45,46 euro per jaar (een daling van 4,41 euro ofwel 8,8 procent ten opzichte van vorig jaar). Laten we gemeenten zonder hondenbelasting buiten beschouwing, dan ligt het gemiddelde op 76,07 euro. Hoeveel honden hebben wij in Haaksbergen? In totaal zijn er ruim 2000 honden in Haaksbergen, op bijna evenveel adressen. https://www.haaksbergen.nl/woneninhaaksbergen/Hondenbeleid.html#:~:text=In%20totaal%20zijn%20er%20ruim,Haaksbergen%2C%20op%20bijna%20evenveel%20adressen. 2000 * 46 = 92000 (lage schatting. 100k realistisch) Hebben/bieden wij dan op zijn minst wel de faciliteiten om rechtvaardig hondenbelasting te kunnen innen? Vermijden van dit soort opmerkingen vanuit inwoners. De hondenbelasting in mijn gemeente dient puur om de gemeentekas te spekken. Geen poepzakjes automaten, geen vuilnisbakken, geen hondenvelden... Moeten wij dan ook gaan controleren op hondenbezit? Wie gaat dat doen? Op het moment hondenbezitters hun hond naar het asiel doen, wie gaat dat betalen? In 2012 heeft het Hof van 's-Hertogenbosch geoordeeld dat dit discriminatie is van hondenbezitters (Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 12/00228.). Het heffen van hondenbelasting zou alleen zijn toegestaan als een wezenlijk deel van de opbrengst zou worden besteed aan het bestrijden van kosten gerelateerd aan hondenbezit. De betrokken gemeente, Sittard-Geleen, is tegen het vonnis in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Op 18 oktober 2013 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat het heffen van hondenbelasting geen discriminatie is en dat er geen relatie hoeft te worden gelegd	5	1	5	3	5	19
				5	5	5	4	2	21

Inkomstenmaatregel	Verwachting extra inkomsten	Consequentie voor de samenleving	Eventuele toelichting (Denk ook aan de doelgroepen mbt berichtgeving)	Mate van onomkeerbaarheid	Mate van bijdrage ombuigingsopgave	Mate van waterbed effect	Mate van toekomst perspectief	Mate van maatschappelijke impact	Totaal
Verhogen van de marktgelden.	€ 1.300	Een verhoging van de marktgelden kan verschillende gevolgen hebben voor de samenleving: Hogere kosten voor markthandelaren: Handelaren die een standplaats op de markt innemen, zullen meer moeten betalen. Dit kan vooral kleinere ondernemers financieel raken. Prijsstijgingen voor consumenten: Handelaren kunnen de hogere kosten doorberekenen aan de consumenten, wat kan leiden tot hogere prijzen voor producten op de markt. Minder deelname aan markten: Hogere marktgelden kunnen ervoor zorgen dat minder handelaren deelnemen aan de markt, wat kan leiden tot een afname van het aanbod en de diversiteit van producten. Economische impact: Als markten minder aantrekkelijk worden voor handelaren en consumenten, kan dit een negatieve impact hebben op de lokale economie, vooral in gebieden waar markten een belangrijke rol spelen in het dagelijks leven.	10% verhoging marktgelden.						
Kostendekkend maken van de legekosten voor het kappen van bomen. Een voorbeeld van de kosten zou kunnen zijn: € 100 per boom en € 50 per extra boom (tot een maximum van € 1000).	€ 2.180	Als je een boom gekapt moet worden, gaat de inwoner meer betalen. Huiseigenaren worden met name getroffen door deze verhoging.	Op dit moment betalen de inwoners €41 per aanvraag (ongeacht het aantal bomen). Dit kunnen er bijvoorbeeld 10 zijn per aanvraag. Een voorbeeld van de kosten zou kunnen zijn: € 100,- per boom en € 50,- per extra boom (tot een maximum van € 1000,-). In dit rekenvoorbeeld gaan wij uit van 2 bomen per aanvraag: - Er zijn gemiddeld 20 aanvragen per jaar 20 * €100+€50 (1e boom+2e boom) = €3000 minus 820 (20 * 41) = 2180.	5	5	5	3	4	22
Meeropbrengsten onderhoud kabels en leidingen (MOOR).	€ 20.000	n.v.t.	Er is een stijgende vraag om kabels/leidingen ondergronds te mogen aanleggen waarvoor de gemeente een vergoeding ontvangt terwijl de kosten lager zijn.	5	1	5	5	4	20
Vroeger werd voor een vermissing van een rijbewijs en een reisdocument een "boete" gerekend. Dit is afgeschaft en voor de vermissing van reisdocumenten mogen we geen extra leges heffen. Voor de vermissing van een rijbewijs mogen we dit wel, maar dit doen we niet. Er is niet wettelijk een bedrag vastgesteld. Het verschilt per gemeente flink wat er gevraagd wordt. Er zijn gemeenten die net als wij geen extra kosten rekenen. Gemeente Heerlen rekent €13,80 en Arnhem zelfs €35,30.	€ 750	Rijbewijsbezitter gaat een boete betalen als diegene haar rijbewijs verloren heeft.	75 Stuks*€35= 2625. Niet waard om deze maatregel in te voeren. Moet de burger informeren.	5	1	5	5	5	21
Totaal inkomstenpotentieel		€ 242.573							